

Broj: 05-07-1-1877-41/24
Sarajevo, 30. 8. 2024. godine

MINISTARSTVO VANJSKE TRGOVINE I EKONOMSKIH ODNOSA BiH
- n/r tajniku Ministarstva -
Musala 9, 71000 Sarajevo

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO VANJSKE TRGOVINE
I EKONOMSKIH ODNOSA
SARAJEVO

PRIMLJENO: 04. 09. 2024			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
06	43-	2229-	3/24

PREDMET: Obavijest, dostavlja se

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 58. sjednici održanoj 29. 8. 2024. godine, razmotrilo je Analizu vanjskotrgovinske razmjene Bosne i Hercegovine za razdoblje I. - III. 2024. godine te s tim u vezi zaključilo:

- usvaja se Analiza vanjskotrgovinske razmjene Bosne i Hercegovine za razdoblje I. - III. 2024. godine;
- zadužuje se Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine da Vijeću ministara Bosne i Hercegovine na kvartalnoj razini dostavlja analize vanjskotrgovinske razmjene Bosne i Hercegovine.

S poštovanjem,

DOSTAVLJENO:

- naslovu
- u spis broj: 05-07-5-1771/24
- a/a

GENERALNI TAJNIK
VIJEĆA MINISTARA BiH
mr. Robert Vidović

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO VANJSKE TRGOVINE I
EKONOMSKIH ODNOSA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО СПОЉНЕ ТРГОВИНЕ И
ЕКОНОМСКИХ ОДНОСА

BOSNIA AND HERZEGOVINA
MINISTRY OF FOREIGN TRADE AND
ECONOMIC RELATIONS

**Analiza
vanjskotrgovinske
razmjene
Bosne i Hercegovine**

**I-III
2024**

Sarajevo, maj 2024. godine

SADRŽAJ

UVODNE NAPOMENE.....	3
1. ROBNA RAZMJENA BOSNE I HERCEGOVINE	5
1.1 UKUPNA ROBNA RAZMJENA BIH	5
1.2 ROBNA RAZMJENA BIH – PO MJESECIMA	6
1.3 ROBNA RAZMJENA BIH – PO STATISTIČKIM PROCEDURAMA	7
2. STRUKTURA ROBNE RAZMJENE PO ROBAMA	8
2.1 ROBNA RAZMJENA POLJOPRIVREDNIH I INDUSTRIJSKIH PROIZVODA	15
3. ROBNA RAZMJENA SA NAJZNAČAJNIJIM PARTNERIMA	16
4. STRUKTURA ROBNE RAZMJENE PO REGIONIMA	19
5. ROBNA RAZMJENA SA ZEMLJAMA EU	21
5.1 SPORAZUM O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU	21
5.2 ROBNA RAZMJENA BIH SA ZEMLJAMA EU	22
5.3 ROBNA RAZMJENA SA EU PO TB	23
6. ROBNA RAZMJENA SA POTPISNICAMA SPORAZUMA CEFTA-E.....	25
6.1 SPORAZUM O IZMJENI I PRISTUPANJU CENTRALNOEVROPSKOM SPORAZUMU O SLOBODNOJ TRGOVINI (CEFTA 2006)	25
6.2 ROBNA RAZMJENA BIH SA ZEMLJAMA – POTPISNICAMA CEFTA-E	26
6.3 ROBNA RAZMJENA SA ZEMLJAMA CEFTA-E PO TARIFNIM BROJEVIMA (TB)	29
7. ROBNA RAZMJENA SA POTPISNICAMA SPORAZUMA EFTA-E.....	32
7.1 ROBNA RAZMJENA BIH PO ZEMLJAMA – POTPISNICAMA EFTA-E	32
8. ROBNA RAZMJENA BIH U SEKTORU POLJOPRIVREDE.....	37
STATISTIČKI DODATAK	44
PRILOG 1.....	45
PRILOG 2.....	46

UVODNE NAPOMENE

U ovom dokumentu su prezentovane detaljne informacije o robnoj razmjeni BiH za period I-III 2024. godine.

- *Ukupna robna razmjena Bosne i Hercegovine za period I-III 2024. godine iznosila je 10,66 milijardi KM. Vrijednost izvezene robe bila je 3,85 milijardi KM, a vrijednost uvezene robe iznosila je 6,81 milijardu KM, što je dovelo do vanjskotrgovinskog deficita od 2,96 milijardi KM.*
- *Glavne karakteristike vanjskotrgovinske robne razmjene za period I-III 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine, bile su pad ukupne vanjskotrgovinske razmjene Bosne i Hercegovine (2,60%), rast uvoza (4,05%), zatim pad izvoza (12,50%), te rast vanjskotrgovinskog deficita (38,02%). U istoj godini pokrivenost uvoza izvozom smanjena je za 10,69 i iznosi 56,55%.*
- *U periodu I-III 2024. godine, Bosne i Hercegovine je najviše izvozila izoliranu žicu, kablove (TB 8544) u vrijednosti od 172,53 miliona KM, električnu energiju (TB 2716) u vrijednosti od 171,86 milijardi KM, zatim sjedala i njihove dijelove (TB 9401) u vrijednosti od 139,01 milion KM, te željezne ili čelične konstrukcije (TB 7308) u vrijednosti od 125,73 miliona KM.*
- *U istom periodu, Bosna i Hercegovina je najviše uvozila naftna ulja, osim sirovih (TB 2710) u vrijednosti od 561,40 miliona KM, putničke automobile (TB 8703) u vrijednosti od 301,16 miliona KM, zatim lijekove (TB 3004) u vrijednosti od 168,87 miliona KM, te kameni ugalj, birkete (TB 2701) u vrijednosti od 150,25 miliona KM.*
- *Bosna i Hercegovina je, u periodu I-III 2024. godine, najviše robe izvozila u: Njemačku 634,84 miliona KM, Hrvatsku 594,01 milion KM, Srbiju 393,77 miliona KM, Austriju 380,79 miliona KM, u Sloveniju 338,00 miliona KM, te u Italiju 309,82 miliona KM.*
- *U posmatranom periodu, Bosna i Hercegovina je najviše robe uvozila iz: Italije 921,87 miliona KM, Njemačke 857,83 miliona KM, Srbije 643,77 miliona KM, Kine 608,91 milion KM, Hrvatske 420,56 miliona KM, te iz Turske 417,03 miliona KM.*
- *Najveću pokrivenost uvoza izvozom, u periodu I-III 2024. godine, od glavnih trgovinskih partnera, imamo sa:*
 - *Austrijom 157,82 i manja je za 22,56% u odnosu na isti period prošle godine;*
 - *Hrvatskom 141,24% i veća je za 11,43% u odnosu na isti period prošle godine;*
 - *Slovenijom 126,42% i manja je za 5,43% u odnosu na isti period prošle godine;*
 - *Njemačkom 74,01% i manja za 17,66% u odnosu na isti period prošle godine;*
 - *Srbijom 61,17% i manja za 27,68% u odnosu na isti period prošle godine.*

- Izvoz u zemlje EU iznosio je 2,89 milijardi KM, što je za 10,87% manje nego u periodu I-III 2023. godine, dok je uvoz iznosio 4,06 milijardi KM, što je za 4,39% više u odnosu na period I-III 2023. godine. U periodu I-III 2024. godine zabilježen je deficit u robnoj razmjeni sa zemljama EU od 1,18 milijardi KM, što je za 80,16% više od deficita u istom periodu 2023. godine.
- Izvoz u zemlje CEFTA-e iznosio je 606,50 miliona KM, što je za 28,57% manje nego u periodu I-III 2023. godine, dok je uvoz iznosio 743,33 miliona KM, što je za 0,25% manje u odnosu na isti period 2023. godine. U periodu I-III 2024. godine zabilježen je deficit u robnoj razmjeni sa zemljama CEFTA-e od 136,83 miliona KM, dok je u istom periodu prošle godine bio zabilježen suficit od 103,86 miliona KM.
- Izvoz u ostale zemlje (zemlje koje ne pripadaju grupacijama EU i CEFTA-e) ostvaruje učešće od 9,28% u ukupnom bh. izvozu, dok uvoz iz ostalih zemalja u ukupnom bh. uvozu učestvuje sa 29,43%.

1. ROBNA RAZMJENA BOSNE I HERCEGOVINE

1.1 Ukupna robna razmjena BiH

Bosna i Hercegovina i dalje bilježi trend pada vanjskotrgovinske razmjene, zbog smanjenih ekonomskih aktivnosti na globalnom nivou.

Od zemalja Evropske unije najveći pad izvoza zabilježen je na tržištima Italije (18,63%), Austrije (14,44%), zatim Hrvatske (13,76%) te Njemačke (9,48%). Od zemalja CEFTE-e najveći pad izvoza zabilježen je na tržištu Srbije (32,20%). Međutim, rast izvoza zabilježen je u Tursku od 47,27%, što pozitivno doprinosi ukupnom bh izvozu.

Kretanja uvoza su imala suprotnu tendenciju od izvoza, što je dovelo do povećanja vanjskotrgovinskog deficita koji je iznosio 2,96 milijardi KM. Najznačajnija uvozna tržišta su: Italija, Njemačka, Srbija, Kina i Hrvatska. Zabilježen je rast uvoza iz ovih zemalja, osim uvoza iz Hrvatske (pad uvoza od 20,74%) i Srbije (pad uvoza od 1,52%).

Ukupna robna razmjena BiH bilježi pad od 2,60% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je u prethodnim godinama bila bolja situacija za bh privredu, jer je u prethodim periodima bio zabilježen rast ukupne robne razmjene.

U periodu I-III 2024. godine, u odnosu na isti period 2023. godine, izvoz je manji za 12,50% i iznosi 3,85 milijardi KM, dok je uvoz povećan za 4,05% i iznosi 6,81 milijardu KM. Pokrivenost uvoza izvozom smanjena je za čak 10,69% i iznosi 56,55%.

Deficit u robnoj razmjeni Bosne i Hercegovine sa svijetom ima tendenciju rasta i u posmatranom periodu viši je za 38,02% u odnosu na isti period prethodne godine.

Tabela 1. Uporedni pregled robne razmjene BiH

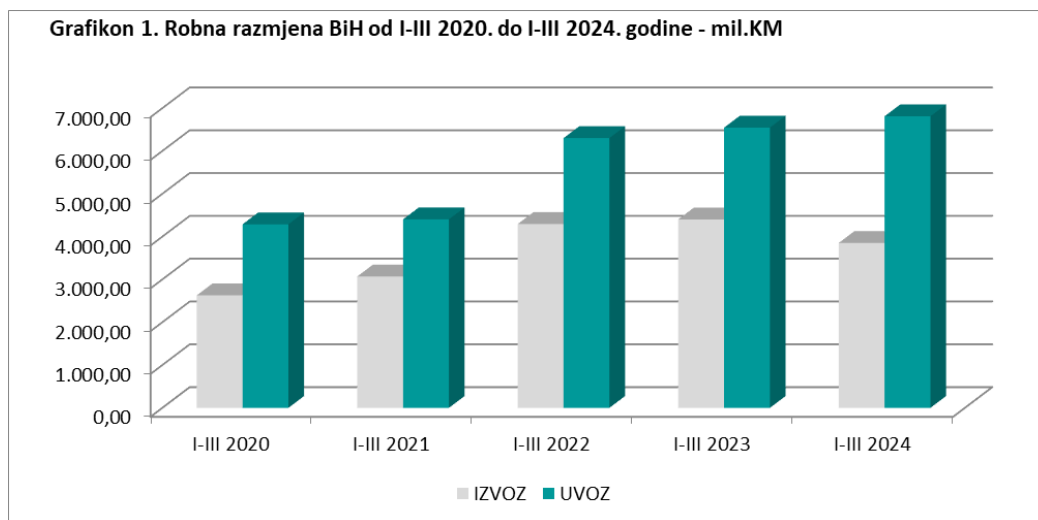
Mil.KM

OPIS	I-III 2020	I-III 2021	I-III 2022	I-III 2023	I-III 2024	Index 2024/2023
IZVOZ	2.627,52	3.068,44	4.293,92	4.401,13	3.851,10	87,50
UVOZ	4.287,58	4.402,99	6.301,26	6.545,18	6.810,32	104,05
ROBNA RAZMJENA	6.915,10	7.471,43	10.595,18	10.946,31	10.661,42	97,40
TRGOVINSKI BILANS	-1.660,07	-1.334,55	-2.007,34	-2.144,05	-2.959,22	138,02
POKRIVENOST (%)	61,28	69,69	68,14	67,24	56,55	-

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

Na grafikonu 1. predstavljeno je kretanje izvoza i uvoza Bosne i Hercegovine u periodu od I-III 2020. do I-III 2024. godine.

1.2 Robna razmjena BiH – po mjesecima

Posmatrajući od januara do marta 2024. godine, izvoz i uvoz bilježe trend rasta. dok Poređenjem po mjesecima 2023. i 2024. godinu, na strani izvoza zabilježen je pad, a na strani uvoza rast.

Tabela 2. - Robna razmjena BiH - po mjesecima

mil. KM

Mjesec	UVOZ		INDEX	IZVOZ		INDEX
	2023	2024		2023	2024	
Januar	1.846,05	1.906,35	103	1.402,06	1.169,76	83
Februar	2.153,41	2.360,23	110	1.480,19	1.335,56	90
Mart	2.545,72	2.543,74	100	1.518,89	1.345,79	89
UKUPNO	6.545,18	6.810,32	104	4.401,13	3.851,10	88

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Izvoz u martu mjesecu 2024. godine iznosio 1,35 milijardi KM, dok je uvoz u istom mjesecu iznosio 2,54 milijarde KM, te je zabilježen deficit od 1,19 milijardi KM. U martu 2024. godine u odnosu na februar iste godine zabilježen je rast uvoza od 7,77%, rast izvoza od 0,77% i rast deficita od 16,91%.

U martu 2024. godine u odnosu na mart 2023. godine, zabilježen je blagi pad uvoza (0,08%), pad izvoza (11,40%), što je dovelo do rasta deficita (16,66%).

1.3 Robna razmjena BiH – po statističkim procedurama

U periodu I-III 2024. godine učešće redovnog uvoza u ukupnom bh uvozu je 91,21%, uvoz na unutrašnju obradu učestvuje sa 8,72%, dok uvoz nakon vanjske obrade učestvuje sa 0,07% u ukupnom bh uvozu.

Poređenjem I-III 2024. godine sa I-III 2023. godine, zabilježen je pad uvoza na unutrašnju obradu od 9,45% i pad uvoza nakon vanjske obrade od 17,02%, dok je kod redovnog uvoza zabilježen rast od 5,58%.

Tabela 3. - Robna razmjena BiH po statističkim procedurama

	mil. KM				
Opis	I-III 2020	I-III 2021	I-III 2022	I-III 2023	I-III 2024
Redovan uvoz	3.850,58	3.929,47	5.470,29	5.883,78	6.211,83
Uvoz na unutrašnju obradu	435,37	471,22	827,73	655,53	593,61
Uvoz nakon vanjske obrade	1,63	2,30	3,24	5,88	4,88
UKUPNO UVOZ	4.287,6	4.403,0	6.301,3	6.545,2	6.810,3
Redovan izvoz	1.948,54	2.321,61	3.083,90	3.324,12	2.829,97
Izvoz nakon unutrašnje obrade	676,55	743,73	1.207,10	1.071,73	1.016,93
Izvoz na vanjsku obradu	2,43	3,10	2,92	5,28	4,21
UKUPNO IZVOZ	2.627,5	3.068,4	4.293,9	4.401,1	3.851,1

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

U istom periodu učešće redovnog izvoza u ukupnom bh izvozu od 73,48%, učešće izvoza nakon unutrašnje obrade je 26,41%, te učešće izvoza na vanjsku obradu je 0,11%.

Poređenjem I-III 2024. godine sa I-III 2023. godine, zabilježen je pad redovnog izvoza 14,87%, pad izvoza nakon unutrašnje obrade od 5,11%, te pad izvoza na vanjsku obradu od 20,32%.

2. STRUKTURA ROBNE RAZMJENE PO ROBAMA

Proizvodi koji su se najviše **izvozili iz BiH**, u periodu I-III 2024. godine, su: izolirana žica, kablovi (TB 8544) u vrijednosti od 172,53 miliona KM i učešće od 4,48%, električna energija (TB 2716) u vrijednosti od 171,86 miliona KM sa učešćem od 4,46%, te sjedala (TB 9401) u vrijednosti od 139,01 milion KM i učešće od 3,61%.

Tabela 4. - Pregled proizvoda sa najvećim **izvozom** po TB

TB	OPIS	Vrijednost izvoza (mil. KM)					Učešće 2024	Index 2024/2023
		I-III 2020	I-III 2021	I-III 2022	I-III 2023	I-III 2024		
8544	Izolirana žica, kablovi	77,80	103,39	156,50	172,59	172,53	4,48%	100
2716	Električna energija	177,86	236,00	406,08	367,96	171,86	4,46%	47
9401	Sjedala (osim onih iz TB 9402) i njihovi dijelovi	129,07	143,84	165,14	160,28	139,01	3,61%	87
7308	Željezne ili čelične konstrukcije (osim montažnih zgrada iz TB 9406) i dijelovi konstrukcija	75,90	87,15	134,56	146,06	125,73	3,26%	86
9403	Ostali namještaj i njegovi dijelovi	82,75	103,96	115,96	118,77	113,30	2,94%	95
8708	Dijelovi i pribor motornih vozila iz TB 8701 do 8705	63,28	66,83	79,11	97,60	110,98	2,88%	114
9306	Bombe, granate, torpeda, mine, rakete i slična vojna municija	39,88	41,52	38,99	47,92	90,72	2,36%	189
4407	Drvo obrađeno po dužini, debljine veće od 6 mm	70,09	77,50	107,29	109,61	87,22	2,26%	80
6406	Dijelovi obuće; izmjenjivi ulošci za obuću, umeci za pete	71,90	65,91	84,27	103,80	83,46	2,17%	80
3925	Građevinski proizvodi od plastičnih masa, koji nisu pomenuti ili uključeni na drugom mjestu	46,98	51,33	74,32	80,65	70,00	1,82%	87
Ukupno (1-10)		835,50	977,43	1.362,23	1.405,23	1.164,79	30,25%	83
Ostalo		1.792,02	2.091,01	2.931,69	2.995,91	2.686,31	69,75%	90
UKUPNO		2.627,52	3.068,44	4.293,92	4.401,13	3.851,10	100,00%	88

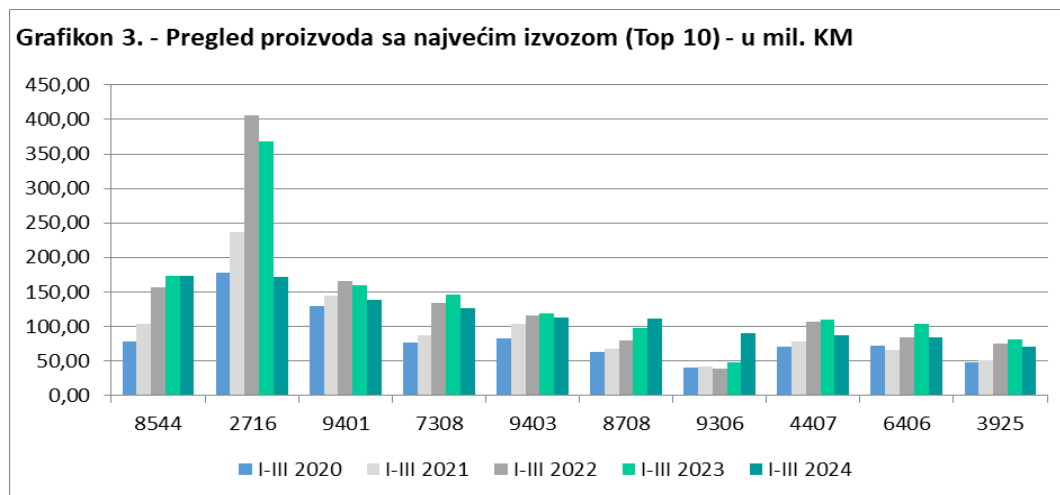
Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

Navedenih deset proizvoda ima učešće u ukupnom izvozu u prosjeku od 31% u posljednjih pet godina.

Posmatrajući period od I-III 2020. do I-III 2024. godine (Grafikon 3.) izvoz izolirane žice (TB 8544) dijelova i pribora motornih vozila (TB 8708), ima trend rasta, sa izuzetkom za 2020. godinu.

Izvoz električne energije (TB 2716) je bilježio rast do 2022. godine, a nakon toga pada. U periodu I-III 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine zabilježen je značajan pad od 53,29%

Najveći **pad bh izvoza**, u periodu I-III 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine, zabilježen je kod:

- šipki od željeza ili nelegiranog čelika (TB 7214) – ↓79,35%, (izvoz u periodu I-III 2024. godine iznosio je 13,12 miliona KM);
- ostalih pletenih ili heklanih materijala (TB 6006) – ↓78,02%, (izvoz u periodu I-III 2024. godine iznosio je 993,71 hiljada KM);
- toplo valjane žice od željeza ili nelegiranog čelika (TB 7213) – ↓71,52%, (izvoz u periodu I-III 2024. godine iznosio je 28,62 miliona KM);
- kotlova za centralno grijanje (TB 8403) - ↓69,21%, (izvoz u periodu I-III 2024. godine iznosio je 6,14 miliona KM);
- hladno dobivene žice od željeza ili nelegiranog čelika (TB 7217) – ↓66,53%, (izvoz u periodu I-III 2024. godine iznosio je 1,77 miliona KM).

Najveći **rast bh izvoza**, u periodu I-III 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine, zabilježen je kod:

- motocikala, bicikala i sličnih vozila sa pomoćnim motorom (TB 8711) – rast za 127 puta i vrijednost izvoza u periodu I-III 2024. godine iznosila je 1,39 miliona KM;

- motornih vozila za posebne namjene (TB 8705) – rast za 19 puta i vrijednost izvoza u periodu I-III 2024. godine iznosila je 1,12 miliona KM;
- nakita i njegovih dijelova od plemenitih metala (TB 7113) – rast za 19 puta i vrijednost izvoza u periodu I-III 2024. godine iznosila je 5,81 milion KM.

U periodu I-III 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine, Bosna i Hercegovina je izvozila 49 novih grupa proizvoda ili je znatno veći izvoz nego u prethodnom periodu, a 49 grupa proizvoda se više ne izvoze ili je mala vrijednost izvoza.

Najznačajniji proizvodi koje je BiH počela izvoziti u periodu I-III 2024. godine¹

		KM
TB	Opis	I-III 2024
8711	Motocikli (uključujući i mopede), bicikli i slična vozila sa pomoćnim motorom, sa bočnom prikolicom ili bez nje; bočne prikolice	1.393.889,75
8440	Knjigovezačke mašine i uređaji, uključujući i mašine za šivanje knjiga	460.586,61
5811	Prošiveni tekstilni proizvodi u metraži, koji se sastoje od jednog ili više slojeva tekstilnih materijala spojenih sa materijalom za punjenje, osim veza iz tarifnog broja 5810	361.225,68
7222	Šipke i profili od nehrđajućeg čelika	348.765,68
8420	Kalandri i druge mašine za valjanje, osim za metale ili staklo, te valjci za njih	339.861,70

Najznačajniji proizvodi koje je BiH prestala da izvozi u periodu I-III 2024. godine²

		KM
TB	Opis	I-III 2023
0305	Ribe, sušene, soljene ili u salamuri; dimljene ribe, čak i kuhane prije ili u toku procesa dimljenja:	2.296.209,17
7408	Bakrena žica:	1.144.352,77
5509	Pređa (osim konca za šivanje) od rezanih sintetičkih vlakana, nepripremljena u pakovanja za pojedinačnu prodaju:	1.110.657,41
9301	Vojno oružje, osim revolvera, pištolja i oružja iz tarifnog broja 9307:	1.043.097,04
7801	Olovo u sirovim oblicima:	517.242,49

U periodu I-III 2024. godine nije zabilježen izvoz svježeg ili rashlađenog govedjeg meso (TB 0201), dok u istom periodu 2023. godine vrijednost izvoza je iznosila 3,71 milion KM.

¹ Za potrebe ove analize, vrijednosti izvoza koje su u period I-III 2023. godine bile ispod 50.000,00 KM posmatraju se kao 0,00 KM.

² Za potrebe ove analize, vrijednosti izvoza koje su u period I-III 2024. godine bile ispod 50.000,00 KM posmatraju se kao 0,00 KM.

Proizvodi koji su se najviše **uvozili u BiH**, u periodu I-III 2024. godine, su: naftna ulja, osim sirovih (TB 2710) u vrijednosti od 561,40 miliona sa učešćem od 8,24%, zatim putnički automobili (TB 8703) u vrijednosti od 301,16 miliona KM sa učešćem od 4,42%, te lijekovi (TB 3004) u vrijednosti od 168,87 milion KM sa učešćem od 2,48%.

Tabela 5. - Pregled proizvoda sa najvećim uvozom po TB

TB	OPIS	Vrijednost izvoza (mil. KM)					Učešće 2024	Index 2024/2023
		I-III 2020	I-III 2021	I-III 2022	I-III 2023	I-III 2024		
2710	Naftna ulja i ulja dobivena od bitumenskih minerala, osim sirovih	308,01	278,93	547,09	521,71	561,40	8,24%	108
8703	Putnički automobili i druga motorna vozila	181,08	175,64	180,27	229,49	301,16	4,42%	131
3004	Lijekovi (osim proizvoda iz TB 3002, 3005 i 3006)	148,14	129,94	136,45	156,82	168,87	2,48%	108
2701	Kameni ugalj; briketi i slična čvrsta goriva od kamenog uglja	96,44	87,53	168,54	174,09	150,25	2,21%	86
7408	Bakrena žica	30,56	49,73	76,50	92,11	97,06	1,43%	105
8517	Telefonski aparati, uključujući pametne telefone	49,56	59,99	64,63	68,87	87,60	1,29%	127
2711	Naftni plinovi i ostali plinoviti ugljikovodici	72,72	52,51	91,72	100,18	84,75	1,24%	85
0201	Goveđe meso, svježe ili rashlađeno	36,08	39,57	47,09	57,02	76,30	1,12%	134
2106	Prehrambeni proizvodi koji nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu	41,78	43,12	51,40	57,50	72,86	1,07%	127
8704	Motorna vozila za prijevoz robe	45,06	31,84	42,91	49,49	60,55	0,89%	122
Ukupno (1-10)		1.009,43	948,81	1.406,60	1.507,29	1.660,81	24,39%	110
Ostalo		3.278,16	3.454,18	4.894,67	5.037,89	5.149,51	75,61%	102
UKUPNO		4.287,58	4.402,99	6.301,26	6.545,18	6.810,32	100,00%	104

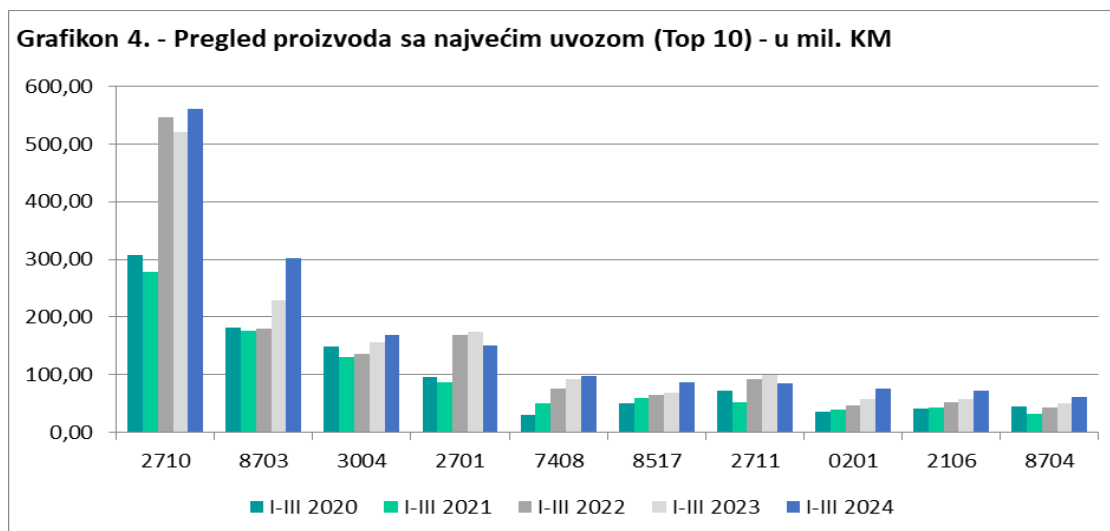
Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

Navedenih deset proizvoda ima učešće u ukupnom uvozu u prosjeku od 23% u posljednjih pet godina.

Posmatrajući period od I-III 2020. do I-III 2024. godine (Grafikon 4.) uvoz bakrene žice (TB 7408), telefonskih aparata (TB 8517), zatim svježeg ili rashlađenog goveđeg mesa (TB 0201) te prehrambenih proizvoda (TB 2106) ima trend rasta.

Uvoz putničkih automobila (TB 8703), te motornih vozila (TB 8704) ima trend rasta sa izuzetkom za period I-III 2021. godine.

Najveći **pad bh uvoza**, u periodu I-III 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine, zabilježen je kod:

- električnih generatorskih agregata, konvertora (TB 8502) – ↓78,49%, (uvoz u periodu I-III 2024. godine iznosio je 1,91 milion KM);
- dijelova pogodnih za upotrebu isključivo ili uglavnom za aparate iz brojeva 8524 do 8528 (TB 8529) – ↓74,54%, (uvoz u periodu I-III 2024. godine iznosio je 1,01 milion KM);
- natrijevog hidroksida, kalijevog hidroksida (TB 2815) – ↓73,27%, (uvoz u periodu I-III 2024. godine iznosio je 5,42 miliona KM);
- dodataka protiv detonacije, dodataka za sprječavanje oksidacije (TB 3811) – ↓73,23%, (uvoz u periodu I-III 2024. godine iznosio je 1,14 miliona KM).

Najveći **rast bh uvoza**, u periodu I-III 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine, zabilježen je kod:

- ulja od repice ili ulja od gorušice (TB 1514) – rast za 33 puta u odnosu na isti period prošle godine i vrijednost uvoza u periodu I-III 2024. godine iznosila je 2,80 miliona KM;
- sjemena uljane repice (TB 1205) – rast za 17 puta u odnosu na isti period prošle godine i vrijednost uvoza u periodu I-III 2024. godine iznosila je 1,78 miliona KM;
- mašina za proizvodnju celuloze (TB 8439) – rast za 11 puta u odnosu na isti period prošle godine i vrijednost uvoza u periodu I-III 2024. godine iznosila je 2,92 miliona KM;
- sporogorećih štapina; detonirajućih fitilja; udarnih i eksplozivnih kapsula (TB 3603) – rast za 8 puta i vrijednost uvoza u periodu I-III 2024. godine iznosila je 2,71 milion KM.

Uvoz samokretnih željezničkih ili tramvajskih putničkih kola, osim iz TB 8604 (TB 8603) je u periodu I-III 2024. godine iznosio 26,07 miliona KM, dok u istom periodu prošle godine nije zabilježen uvoz ovih proizvoda.

U periodu I-III 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine, Bosna i Hercegovina je uvozila 44 nove grupe proizvoda ili je znatno veći uvoz nego u prethodnom periodu, a 39 grupa proizvoda više ne uvozi ili je jako mala vrijednost uvoza.

Najznačajniji proizvodi koje je BiH počela uvoziti u periodu I-III 2024. godine³

		KM
TB	Opis	I-III 2024
2942	Ostala organska jedinjenja	356.527,29
7301	Žmurje (talpe) od željeza ili čelika, uključujući bušeno, probijeno ili izrađeno od sastavljenih elemenata; zavareni profili od željeza ili čelika:	332.812,27
9508	Putujući cirkusi i putujuće menažerije; oprema za zabavne i vodene parkove; oprema za sajamsku razonodu, uključujući streljane; putujuća pozorišta	319.713,58
2829	Hlorati i perhlorati; bromati i perbromati; jodati i perjodati:	309.150,82
8435	Tijesci (prese), muljače i slične mašine koje se koriste u proizvodnji vina, jabukovače, voćnih sokova ili sličnih pića:	291.259,89

Najznačajniji proizvodi koje je BiH prestala da uvozi u periodu I-III 2024. godine⁴

		KM
TB	Opis	I-III 2023
8807	Dijelovi proizvoda iz tarifnih brojeva 8801, 8802 ili 8806	1.859.834,17
8475	Mašine za sastavljanje električnih sijalica, elektronskih cijevi i sijalica–bljeskalica koje sadrže staklene omotače (balone ili cijevi); mašine za proizvodnju i toplu obradu stakla i staklenih proizvoda	1.335.367,43
3001	Žlijezde i drugi organi za organoterapijsku upotrebu, sušeni, uključujući i one u prahu; ekstrakti od žlijezda ili od drugih organa	1.013.407,45
5605	Metalizirana pređa, uključujući obavijenu pređu, koja se sastoji od tekstilne pređe	962.458,80
6811	Azbestno–cementni proizvodi, proizvodi od cementa sa celuloznim vlaknima i slično	722.457,03

³ Za potrebe ove analize, vrijednosti uvoza koje su u period I-III 2023. godine bile ispod 50.000,00 KM posmatraju se kao 0,00 KM.

⁴ Za potrebe ove analize, vrijednosti uvoza koje su u period I-III 2024. godine bile ispod 50.000,00 KM posmatraju se kao 0,00 KM.

Tabela 6. - Pregled proizvoda sa najvećim deficitom po TB

TB	OPIS	Vrijednost deficita (mil. KM)					Učešće 2024	Index 2024/2023
		I-III 2020	I-III 2021	I-III 2022	I-III 2023	I-III 2024		
2710	Naftna ulja i ulja dobivena od bitumenskih minerala, osim sirovih	-303,30	-271,97	-538,91	-507,64	-553,03	18,69%	109
8703	Putnički automobili i druga motorna vozila	-178,59	-172,76	-174,31	-225,37	-299,26	10,11%	133
2701	Kameni ugalj; briketi i slična čvrsta goriva od kamenog uglja	-96,44	-87,53	-168,54	-173,06	-150,15	5,07%	87
3004	Lijekovi	-130,51	-117,88	-124,17	-138,78	-139,38	4,71%	100
7408	Bakrena žica	-30,56	-49,73	-70,34	-90,97	-97,06	3,28%	107
8517	Telefonski aparati, uključujući pametne telefone	-48,83	-57,71	-63,09	-68,16	-85,06	2,87%	125
2711	Naftni plinovi i ostali plinoviti ugljikovodici	-71,48	-52,05	-91,66	-99,34	-82,30	2,78%	83
0201	Goveđe meso, svježe ili rashlađeno	-28,36	-39,51	-47,09	-53,30	-76,30	2,58%	143
2106	Prehrambeni proizvodi koji nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu	-38,48	-41,02	-48,09	-53,14	-66,25	2,24%	125
8704	Motorna vozila za prijevoz robe	-43,32	-30,48	-40,27	-45,79	-55,96	1,89%	122
Ukupno (1-10)		-969,86	-920,62	-1.366,47	-1.455,55	-1.604,75	54,23%	110
Ostalo		-690,21	-413,93	-640,87	-688,50	-1.354,47	45,77%	197
UKUPNO		-1.660,07	-1.334,55	-2.007,34	-2.144,05	-2.959,22	100,00%	138

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

Proizvodi koji su zabilježili najveći deficit u periodu I-III 2024. godine su:

- naftna ulja, osim sirovih (TB 2710) – 553,03 miliona KM, ↑8,94%;
- putnički automobili (TB 8703) – 299,26 miliona KM, ↑32,79%;
- kameni ugulj, briketi (TB 2701) – 150,15 miliona KM, ↓13,24%;
- lijekovi (TB 3004) – 139,38 miliona KM, ↑0,43%.

2.1 Robna razmjena poljoprivrednih i industrijskih proizvoda

Tabela 7. - Struktura robne razmjene po vrstama proizvoda

Mil.KM

Vrsta proizvoda		I-III 2020	I-III 2021	I-III 2022	I-III 2023	I-III 2024	Učešće 2024	Index 2024/2023
IZVOZ	Poljoprivredni	199,66	188,11	216,10	235,28	246,36	6,40%	104,71
	Industrijski	2.427,86	2.880,33	4.077,82	4.165,85	3.604,74	93,60%	86,53
	UKUPNO	2.627,52	3.068,44	4.293,92	4.401,13	3.851,10	100,00%	87,50
UVOZ	Poljoprivredni	746,07	721,81	927,92	1.010,60	1.149,86	16,88%	113,78
	Industrijski	3.541,51	3.681,19	5.373,35	5.534,58	5.660,47	83,12%	102,27
	UKUPNO	4.287,58	4.402,99	6.301,26	6.545,18	6.810,32	100,00%	104,05
TRGOVINSKI BILANS	Poljoprivredni	-546,41	-533,69	-711,81	-775,32	-903,50	30,53%	116,53
	Industrijski	-1.113,65	-800,86	-1.295,53	-1.368,73	-2.055,72	69,47%	150,19
	UKUPNO	-1.660,07	-1.334,55	-2.007,34	-2.144,05	-2.959,22	100,00%	138,02

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

Poljoprivredni i industrijski proizvodi su razvrstani po WTO

U periodu I-III 2024. godine učešće industrijskih proizvoda u ukupnom bh. izvozu je 93,60%, dok poljoprivredni proizvodi učestvuju sa 6,40%.

U ukupnom bh. uvozu industrijski proizvodi učestvuju 83,12%, dok poljoprivredni proizvodi učestvuju sa 16,88%.

U razmjeni industrijskih proizvoda zabilježen je pad izvoza (13,47%), rast uvoza (2,27%), te rast deficita (50,19%), dok poljoprivredni proizvodi bilježe rast izvoza (4,71%), rast uvoza (13,78%) i rast deficita (16,53%).

Pokrivenost uvoza izvozom BiH u razmjeni poljoprivrednim proizvodima iznosila je 21,43%, a u razmjeni industrijskim proizvodima 63,68%.

3. ROBNA RAZMJENA SA NAJZNAČAJNIJIM PARTNERIMA

Tabela 8. - BiH izvoz po zemljama - najznačajnijim partnerima

RB	ZEMLJA	Vrijednost (mil. KM)					Učešće 2024	Index 2024/2023
		I-III 2020	I-III 2021	I-III 2022	I-III 2023	I-III 2024		
1	NJEMAČKA	426,27	459,64	662,29	701,32	634,84	16,48%	90,52
2	HRVATSKA	352,67	443,40	622,89	688,77	594,01	15,42%	86,24
3	SRBIJA	270,56	315,82	589,71	580,81	393,77	10,22%	67,80
4	AUSTRIJA	249,89	278,24	373,72	445,04	380,79	9,89%	85,56
5	SLOVENIJA	240,99	281,24	329,68	353,20	338,00	8,78%	95,70
6	ITALIJA	237,57	294,56	493,07	380,78	309,82	8,05%	81,37
7	CRNA GORA	89,08	101,15	144,16	186,72	139,21	3,61%	74,55
8	NIZOZEMSKA (HOLANDIJA)	58,87	88,84	100,25	109,59	116,16	3,02%	106,00
9	TURSKA	80,22	96,73	81,40	71,60	105,44	2,74%	147,27
10	FRANCUSKA	56,73	78,74	102,12	87,71	90,27	2,34%	102,92
Ukupno (1-10)		2.062,85	2.438,35	3.499,29	3.605,53	3.102,33	80,56%	86,04
Ostale zemlje		564,67	630,09	794,63	795,60	748,77	19,44%	94,11
UKUPNO		2.627,52	3.068,44	4.293,92	4.401,13	3.851,10	100,00%	87,50

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

Navedenih deset zemalja, u posljednjih pet godina ima učešće u prosjeku oko 80% u ukupnom bh izvozu, od toga oko 63% proizvoda Bosna i Hercegovina izvozi u zemlje EU, 15% izvozi u zemlje CEFTA-e, a 2% u Tursku.

Posmatrajući period od 2020. godine do 2023. godine, u ukupnom svjetskom izvozu⁵, učešće ukupnog bh izvoza u prosjeku je oko 0,04%. Učešće najznačajnijih bh vanjskotrgovinskih partnera u ukupnom svjetskom izvozu u prosjeku je: Kine 14,49%, SAD-a 8,18%, Njemačke 7,25%, Italije 2,77%, Turske 1,02%, Austrije 0,92%, Slovenije 0,27%, zatim Srbije 0,12%, te Hrvatske 0,10%.

U periodu I-III 2024. godine, Bosna i Hercegovina je najviše robe izvozila u: Njemačku 634,84 miliona KM, Hrvatsku 594,01 milion KM, Srbiju 393,77 miliona KM, Austriju 380,79 miliona KM, Sloveniju 338,00 miliona KM, te u Italiju 309,82 miliona KM.

U prvom kvartalu 2024. godine u odnosu na isti kvartal prethodne godine najveći pad izvoza zabilježen je u Srbiju (32,30%), Crnu Goru (25,45%), Italiju (18,63%), Austriju (14,44%), zatim Hrvatsku (13,76%) te Njemačku (9,48%).

⁵Izvor podataka: UNCTADstat; Data Centre, International merchandise trade; Merchandise: Total trade and share, annual

Međutim rast izvoza zabilježen je u **Tursku** od 47,27%, što ima pozitivan doprinos na ukupan bh izvoz. Proizvodi koji su imali značajan doprinos na rast izvoza u Tursku su:

- koks i polukoks od kamenog uglja, mrkog uglja (TB 2704) – u vrijednosti od 29,53 miliona KM, dok u istom periodu nije zabilježen izvoz ovog proizvoda u Tursku;
- ulje od sjemena suncokreta, šafranike (TB 1512) – u vrijednosti od 9,17 miliona KM, dok u istom periodu prošle godine izvoz je iznosio 223,76 hiljada KM;
- brašno od pšenice i suražice (TB 1101) – u vrijednosti od 2,61 milion KM, dok u istom periodu prošle godine izvoz je iznosio 236,04 hiljade KM.

Tabela 9. - BiH uvoz po zemljama - najznačajnijim partnerima

RB	ZEMLJA	Vrijednost (mil. KM)					Učešće 2024	Index 2024/2023
		I-III 2020	I-III 2021	I-III 2022	I-III 2023	I-III 2024		
1	ITALIJA	492,62	524,63	702,89	896,05	921,87	13,54%	102,88
2	NJEMAČKA	541,38	564,67	671,01	765,08	857,83	12,60%	112,12
3	SRBIJA	447,08	471,67	692,10	653,70	643,77	9,45%	98,48
4	KINA	327,83	354,83	508,87	548,56	608,91	8,94%	111,00
5	HRVATSKA	391,68	367,58	560,63	530,60	420,56	6,18%	79,26
6	TURSKA	218,19	244,46	377,37	367,10	417,03	6,12%	113,60
7	SLOVENIJA	210,31	218,72	262,90	267,87	267,36	3,93%	99,81
8	AUSTRIJA	167,95	180,52	233,44	246,73	241,28	3,54%	97,79
9	POLJSKA	132,36	132,19	171,47	222,40	239,49	3,52%	107,68
10	SAD	120,37	99,13	183,38	201,90	205,12	3,01%	101,60
UKUPNO (1-10)		3.049,77	3.158,41	4.364,06	4.700,01	4.823,22	70,82%	102,62
Ostale zemlje		1.237,81	1.244,59	1.937,21	1.845,18	1.987,10	29,18%	107,69
UKUPNO		4.287,58	4.402,99	6.301,26	6.545,18	6.810,32	100,00%	104,05

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

Navedenih deset zemalja, u posljednjih pet godina ima učešće u prosjeku oko 71% u ukupnom bh uvozu, od toga 44% robe Bosna i Hercegovina uvozi iz zemalja EU, 10% uvozi iz zemalja CEFTA-e, te 17% uvozi iz ostalih zemalja.

Posmatrajući period od 2020. godine do 2023. godine, u ukupnom svjetskom uvozu⁶, učešće ukupnog bh uvoza u prosjeku je oko 0,06%. Učešće najznačajnijih bh vanjskotrgovinskih partnera u ukupnom svjetskom uvozu je: SAD-a 13,17%, Kine 11,12%, Njemačka 6,26%, Italije 2,56%, Austrije 0,94%, Slovenije 0,26%, zatim Hrvatske 0,16%, te Srbije 0,16%.

⁶Izvor podataka: UNCTADstat; Data Centre, International merchandise trade; Merchandise: Total trade and share, annual

Bosna i Hercegovina je, u periodu I-III 2024. godine, najviše robe uvozila iz: Italije 921,87 miliona KM, Njemačke 857,83 miliona KM, Srbije 643,77 miliona KM, Kine 608,91 milion KM, Hrvatske 420,56 KM, Turske 417,03 miliona KM, te iz Slovenije 267,36 miliona KM.

U prvom kvartalu 2024. godine u odnosu na isti kvartal prethodne godine najveći pad uvoza zabilježen je iz Hrvatske (20,74%), a najveći rast uvoza iz Turske (13,60%), Njemačke (12,12%) i iz Kine (11,00%).

Tabela 10. - BiH deficit po zemljama - najznačajnijim partnerima

RB	DRŽAVA	Vrijednost (mil. KM)					Učešće 2024	Index 2024/2023
		I-III 2020	I-III 2021	I-III 2022	I-III 2023	I-III 2024		
1	ITALIJA	-255,06	-230,07	-209,82	-515,28	-612,05	20,68%	118,78
2	KINA	-320,82	-347,42	-496,95	-539,68	-592,45	20,02%	109,78
3	TURSKA	-137,97	-147,74	-295,97	-295,51	-311,58	10,53%	105,44
4	SRBIJA	-176,52	-155,85	-102,39	-72,89	-250,00	8,45%	342,97
5	NJEMAČKA	-115,11	-105,03	-8,72	-63,77	-222,99	7,54%	349,69
6	POLJSKA	-89,55	-81,36	-87,50	-158,25	-176,20	5,95%	111,35
7	SAD	-106,30	-69,14	-140,03	-166,33	-161,64	5,46%	97,18
8	RUSIJA	-91,89	-97,49	-167,76	-120,61	-125,81	4,25%	104,32
9	BUGARSKA	-38,05	-25,68	-21,49	-7,60	-92,21	3,12%	1.212,54
10	MAĐARSKA	-61,68	-65,31	-86,85	-69,74	-84,43	2,85%	121,06
Ukupno (1-10)		-1.392,95	-1.325,10	-1.617,48	-2.009,65	-2.629,36	88,85%	130,84
Ostale zemlje		-267,11	-9,45	-389,86	-134,40	-329,86	11,15%	245,43
UKUPNO		-1.660,07	-1.334,55	-2.007,34	-2.144,05	-2.959,22	100,00%	138,02

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

Najveći deficit u robnoj razmjeni u periodu I-III 2024. godine Bosna i Hercegovina bilježi sa Italijom (612,05 miliona KM), Kinom (592,45 miliona KM), Turskom (311,58 miliona KM), te sa Srbijom (250,00 miliona KM).

Posmatrajući period od pet godina, učešće navedenih deset zemalja u ukupnom bh trgovinskom bilansu je u prosjeku 89%.

U periodu I-III 2024. godine Bosna i Hercegovina najveći suficit u robnoj razmjeni bilježi sa: Hrvatskom (173,46 miliona KM), Austrijom (139,50 miliona KM), Crnom Gorom (115,68 miliona KM), te sa Slovenijom (70,64 miliona KM).

4. STRUKTURA ROBNE RAZMJENE PO REGIONIMA

Ukupna robna razmjena Bosne i Hercegovine u periodu I-III 2024. godine iznosila je 10,66 milijardi KM, od toga zemlje EU učestvuju sa 65,19%, a zemlje CEFTA sa 12,66%.

U periodu I-III 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine zabilježen je pad ukupne robne razmjene sa zemljama EU (2,54%), sa zemljama CEFTA-e (15,33%), dok je zabilježen rast ukupne robne razmjene sa Turskom (19,10%) i sa zemljama EFTA-e (4,60%).

Tabela 11. - Robna razmjena po regionima

Mil. KM

IZVOZ	I-III 2020	I-III 2021	I-III 2022	I-III 2023	I-III 2024	Index 2024/2023	Učešće 2024
EU	1.927,92	2.275,11	3.178,19	3.239,49	2.887,28	89,13	74,97%
CEFTA	397,74	473,90	803,64	849,06	606,50	71,43	15,75%
EFTA	76,59	77,92	67,65	71,74	70,96	98,92	1,84%
UoST	80,22	96,73	81,40	71,60	105,44	147,27	2,74%
Ostatak svijeta	145,04	144,78	163,04	169,24	180,91	106,89	4,70%
UKUPNO	2.627,52	3.068,44	4.293,92	4.401,13	3.851,10	87,50	100,00%
UVOZ							
EU	2.624,74	2.679,04	3.529,67	3.892,11	4.063,05	104,39	59,66%
CEFTA	500,73	529,73	781,29	745,20	743,33	99,75	10,91%
EFTA	36,27	33,19	42,63	49,51	55,86	112,82	0,82%
UoST	218,19	244,46	377,37	367,10	417,03	113,60	6,12%
Ostatak svijeta	907,65	916,57	1.570,29	1.491,27	1.531,06	102,67	22,48%
UKUPNO	4.287,58	4.402,99	6.301,26	6.545,18	6.810,32	104,05	100,00%
TRGOVINSKI BILANS							
EU	-696,82	-403,92	-351,48	-652,62	-1.175,77	180,16	39,73%
CEFTA	-102,99	-55,83	22,34	103,86	-136,83	-	4,62%
EFTA	40,33	44,73	25,02	22,23	15,11	67,96	-0,51%
UoST	-137,97	-147,74	-295,97	-295,51	-311,58	105,44	10,53%
Ostatak svijeta	-762,61	-771,79	-1.407,25	-1.322,02	-1.350,14	102,13	45,63%
UKUPNO	-1.660,06	-1.334,55	-2.007,34	-2.144,05	-2.959,22	138,02	100,00%

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

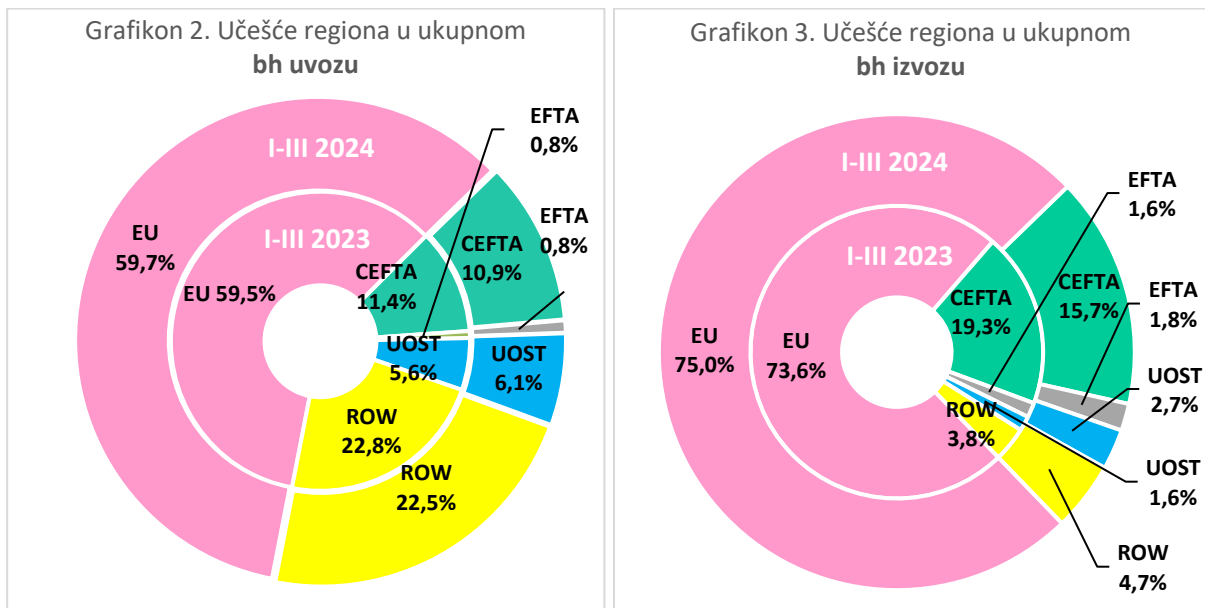
UoST - Zemlje Ugovora o slobodnoj trgovini (Turska)

Pokrivenost uvoza izvozom BiH, u periodu I-III 2024. godine, sa zemljama članicama EU iznosila je 71,06%, sa zemljama članicama CEFTA-e 81,59%, te sa Turskom 25,28%.

Najveću pokrivenost uvoza izvozom BiH je ostvarila sa potpisnicama EFTA-e od 127,05%.

Posmatrajući period od pet godina, najveće učešće u ukupnom **bh uvozu** bilježi uvoz iz zemalja EU u prosjeku oko 59%, dok je učešće uvoza iz zemalja CEFTA-e oko 12%.

U periodu I-III 2024. godine u odnosu na isti period prethodne godine, povećano je učešće uvoza iz zemalja EU za 0,19%, dok je učešće uvoza iz zemalja CEFTA-e smanjeno za 0,47% u ukupnom bh uvozu. Učešće uvoza iz Turske povećano je za 0,51%, a učešće uvoza iz zemalja EFTA-e povećano je za 0,06% u ukupnom bh uvozu.

Posmatrajući period od pet godina, najveće učešće u ukupnom **bh izvozu** bilježi izvoz u EU u prosjeku oko 74%, dok je učešće izvoza u zemlje CEFTA-e oko 17%.

U periodu I-III 2024. godine u odnosu na isti period prethodne godine, smanjeno je učešće izvoza u zemlje CEFTA-e u ukupnom bh izvozu za 3,54%, dok je učešće izvoza u zemlje EU povećano za 1,37% u ukupnom bh izvozu. Učešće izvoza u Tursku povećano je za 1,11% i učešće izvoza u zemlje EFTA-e povećano je za 0,21% u ukupnom bh izvozu.

5. ROBNA RAZMJENA SA ZEMLJAMA EU

5.1 Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju

Bosna i Hercegovina je 16. juna 2008. godine sa Evropskim zajednicama i njihovim državama članicama potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju („Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori”, broj: 10/08) koji je stupio na snagu 1. juna 2015. godine. Sastavni dio SSP-a bio je i Privremeni Sporazum o trgovini i trgovinskim pitanjima koji je stupio na snagu 1.07.2008. godine i njegova primjena prestala je stupanjem na snagu SSP-a. Zaključivanjem SSP-a, Bosni i Hercegovini je prema evolutivnoj klauzuli potvrđen status potencijalnog kandidata za članstvo u Evropskoj uniji, a status kandidata za članstvo u Evropskoj uniji, 15. decembra 2022. godine.

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju reguliše političke, ekonomske i trgovinske odnose između BiH i EU. U skladu sa SSP-om, između Bosne i Hercegovine i Evropske unije uspostavljeno je područje slobodne trgovine.

Na zahtjev Evropske komisije, a nakon što je Hrvatska pristupila EU, Bosna i Hercegovina je pregovarala i u Briselu 15. decembra 2016. godine sa Evropskom zajednicama i njihovim državama članicama potpisala Protokol uz Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju kako bi se uzelo u obzir pristupanje Republike Hrvatske Evropskoj Uniji („Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori”, broj: 8/17) koji je stupio na snagu 1. februara 2017. godine. Ovaj protokol zajedno sa svojim aneksima čini sastavni dio SSP-a.

Ugovorne strane PEM Konvencije obavezale da za potrebe primjene pravila o porijeklu robe u međusobno zaključenim sporazumima o slobodnoj trgovini, primjenjuju odredbe ove konvencije. Regionalna konvencija o pan-euro-mediteranskim preferencijalnim pravilima o porijeklu robe je međunarodni sporazum koji propisuje jedinstveni set pravila o porijeklu robe. Za Bosnu i Hercegovinu PEM Konvencija je stupila na snagu 1.11.2014. godine. Od tada su ova pravila mijenjana 2016. godine provedene procedure izmjene SSP u BiH, („Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori”, broj: 1/17), te 2023. godine („Službeni glasnik BiH” - Međunarodni ugovori, broj: 3/24).

Evropska komisija usvojila je novi Plan rasta za Zapadni Balkan za period od 2024. do 2027., koji se zasniva na četiri stuba.

U martu 2024 Evropsko vijeće je dalo odobrenje za otvaranje pristupnih pregovora između Bosne i Hercegovine i Evropske unije.

5.2 Robna razmjena BiH sa zemljama EU

U periodu I-III 2024. godine ukupan **izvoz** BiH u EU iznosio je 2,89 milijardi KM, što je za 352,21 milion KM manje u odnosu na isti period 2023. godine i predstavlja pad od 10,87%.

U ukupnom izvozu u EU za period I-III 2024. godine najveće učešće ima Njemačka (21,99%), Hrvatska (20,57%), Austrija (13,19%), Slovenija (11,71%), te Italija (10,73%). ([Prilog 1](#))

U periodu I-III 2024. godine, vrijednost **uvoza** iz EU iznosila je 4,06 milijardi KM, što je za 170,94 miliona KM više u odnosu na isti period 2023. godine i predstavlja rast od 4,39%.

Najveće učešće u ukupnom uvozu iz EU, u posmatranoj godini ima Italija (22,69%), Njemačka (21,11%), te Hrvatska (10,35%). ([Prilog 2](#))

Tabela 12. - Uporedni pregled robne razmjene BiH sa EU

Mil.KM

OPIS	I-III 2020	I-III 2021	I-III 2022	I-III 2023	I-III 2024	Index 2024/2023
IZVOZ	1.927,92	2.275,11	3.178,19	3.239,49	2.887,28	89,13
UVOZ	2.624,74	2.679,04	3.529,67	3.892,11	4.063,05	104,39
ROBNA RAZMJENA	4.552,66	4.954,15	6.707,86	7.131,60	6.950,33	97,46
TRGOVINSKI BILANS	-696,82	-403,92	-351,48	-652,62	-1.175,77	180,16
POKRIVENOST (%)	73,45	84,92	90,04	83,23	71,06	-

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

U periodu I-III 2024. godine vrijednost **deficita** sa zemljama EU iznosila je 1,18 milijardi KM, gdje je deficit povećan za 523,15 miliona KM ili za 80,16% u odnosu na isti period 2023. godine.

Pokrivenost uvoza izvozom sa zemljama EU u periodu I-III 2024. godine iznosila je 71,06% i manja je za 12,17% u odnosu na pokrivenost u istom periodu prethodne godine.

5.3 Robna razmjena sa EU po TB

U periodu I-III 2024. godine, **Bosna i Hercegovina je najviše izvozila u EU** izoliranu žicu, kablove (TB 8544) u vrijednosti od 159,37 miliona KM sa učešćem od 5,52%, sjedala (TB 9401) u vrijednosti od 128,38 miliona KM sa učešćem od 4,45%, te dijelove i pribor motornih vozila (TB 8708) u vrijednosti od 105,67 miliona KM sa učešćem od 3,66%.

Tabela 13. - Struktura BiH izvoza u EU po TB

Mil.KM

TB	OPIS	I-III 2020	I-III 2021	I-III 2022	I-III 2023	I-III 2024	Učešće 2024	Index 2024/2023
8544	Izolirana žica, kablovi i ostali izolirani električni provodnici	70,12	92,32	137,48	161,99	159,37	5,52%	98,38
9401	Sjedala (osim onih iz tarifnog broja 9402) i njihovi dijelovi	111,50	121,53	141,15	147,72	128,38	4,45%	86,91
8708	Dijelovi i pribor motornih vozila iz tarifnih brojeva 8701 do 8705	60,81	63,94	74,78	91,36	105,67	3,66%	115,67
9403	Ostali namještaj i njegovi dijelovi	72,51	88,75	98,90	101,22	95,88	3,32%	94,72
7308	Željezne ili čelične konstrukcije i dijelovi konstrukcija	59,80	63,59	102,51	105,25	94,18	3,26%	89,48
Ukupno (1-5)		374,75	430,12	554,83	607,55	583,48	20,21%	96,04
Ostalo		1.553,17	1.844,99	2.623,36	2.631,94	2.303,80	79,79%	87,53
UKUPNO		1.927,92	2.275,11	3.178,19	3.239,49	2.887,28	100,00%	89,13

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

Najveći **pad izvoza u EU**, u periodu I-III 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine, zabilježen je kod:

- šipki od željeza ili nelegiranog čelika (TB 7214) u vrijednosti od 4,27 miliona KM i pad od 81,51%;

- ostalih pletenih ili heklanih materijala (TB 6006) u vrijednosti od 985,94 hiljade KM i pad od 78,13%;
- otapadaka i ostataka od plemenitih metala (TB 7112) u vrijednosti od 1,57 miliona KM i pad od 77,16%;
- hladno dobivene žice od željeza ili nelegiranog čelika (TB 7217) u vrijednosti od 505,38 hiljada KM i pad od 71,60%.

Najveći **rast izvoza u EU**, u periodu I-III 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine, zabilježen je kod:

- motocikala, bicikala (TB 8711) – 901,76 hiljada KM i rast veći za 100 puta;
- dijelova i pribora za proizvode iz tb 9301 do 9304 (TB 9305) – 828,96 hiljada KM i rast veći za 43 puta;
- lijekova (TB 3004) – 2,61 milion KM i rast veći za 33 puta.

BiH je u EU izvozila koks i polukoks od kamenog uglja, mrkog uglja (TB 2704) u vrijednosti od 9,23 miliona KM i sjeme od uljane repice (TB 1205) u vrijednosti od 1,47 miliona KM, dok u istom period 2023. godine nije zabilježen izvoz ovih proizvoda.

Tabela 14. - Struktura BiH uvoza iz EU po TB

Mil.KM

TB	OPIS	I-III 2020	I-III 2021	I-III 2022	I-III 2023	I-III 2024	Učešće 2024	Index 2024/2023
2710	Naftna ulja i ulja dobivena od bitumenskih minerala, osim sirovih	256,22	213,31	412,79	475,42	492,30	12,12%	103,55
8703	Putnički automobili i druga motorna vozila uglavnom namijenjena prijevozu osoba	162,20	164,06	166,50	209,10	274,01	6,74%	131,04
3004	Lijekovi (osim proizvoda iz tarifnih brojeva 3002, 3005 i 3006)	117,31	106,43	103,48	117,29	130,30	3,21%	111,09
0201	Goveđe meso, svježe ili rashlađeno	35,85	38,82	46,82	57,02	76,30	1,88%	133,82
7408	Bakrena žica	20,92	34,04	53,88	80,93	64,91	1,60%	80,20
Ukupno (1-5)		592,50	556,65	783,47	939,76	1.037,81	25,54%	110,43
Ostalo		2.032,24	2.122,39	2.746,20	2.952,35	3.025,24	74,46%	102,47
UKUPNO		2.624,74	2.679,04	3.529,67	3.892,11	4.063,05	100,00%	104,39

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

Bosna i Hercegovina je, u periodu I-III 2024. godine, **najviše uvozila iz EU** naftna ulja, osim sirovih (TB 2710) u vrijednosti od 492,30 miliona KM sa učešćem od 12,12%, zatim putničke automobile (TB 8703) u vrijednosti od 274,01 milion KM sa učešćem od 6,74%, te lijekove (TB 3004) u vrijednosti od 130,30 miliona KM sa učešćem od 3,21%.

Najveći **pad uvoza iz EU** u periodu I-III 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine zabilježen je kod:

- sirove krupne i sitne goveđe kože i kože kopitara (TB 4101) u vrijednosti od 670,78 hiljada KM i pad od 79,09%;
- kamenog uglja, briketa (TB 2701) u vrijednosti od 1,09 miliona KM i pad od 78,96%;
- dodataka protiv detonacije, dodataka za sprječavanje oksidacije (TB 3811) u vrijednosti od 942,00 hiljade KM i pad od 73,64%;
- prošivenih tekstilnih materijala u metraži (TB 5811) u vrijednosti od 1,07 miliona KM i pad od 73,30%.

Najveći **rast uvoza iz EU** u periodu I-III 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine zabilježen je kod:

- vojnog oružja (TB 9301) – 1,07 miliona KM, što je za 126 puta više nego uvoz u istom period prošle godine;
- kalaja (TB 8001) – 996,79 hiljada KM, i rast za 19 puta;
- mašina za štampanje (TB 8443) – 31,69 miliona KM i rast uvoza veći za 19 puta.

BiH je iz EU uvozila samokretna željeznička ili tramvajska putnička i teretna kola (TB 8603) u vrijednosti od 26,07 miliona KM, dok u istom period 2023. godine nije zabilježen uvoz ovih proizvoda.

6. ROBNA RAZMJENA SA POTPISNICAMA SPORAZUMA CEFTA-e

6.1 Sporazum o izmjeni i pristupanju Centralnoevropskom sporazumu o slobodnoj trgovini (CEFTA 2006)

Sporazum o izmjeni i pristupanju Centralnoevropskom sporazumu o slobodnoj trgovini (CEFTA 2006) potpisan je 19. decembra 2006. godine u Bukureštu, a za Bosnu i Hercegovinu stupio je na snagu 22. novembra 2007. godine.

Trgovina industrijskim i poljoprivrednim proizvodima je potpuno liberalizovana između CEFTA Strana.

Od potpisivanja CEFTA 2006 Sporazuma urađeno je dosta na liberalizaciji trgovine robom i uslugama i unapređenju odnosa među CEFTA Stranama prije svega kroz usvajanje CEFTA Odluka, te usvajanjem Dodatnih protokola Sporazumu i to:

- Dodatni protokol 1- (Aneks 10 poljoprivredni proizvodi neliberalizovani danom stupanja na snagu Dodatnog protokola),
- Dodatni protokol 2 - (Depozitar Sporazuma)

- Dodatni protokol 3 - (BiH i Albanija)
- Dodatni protokol 4 - (Makedonija i Moldova)
- Dodatni protokol 5 - (Olakšavanje trgovine)
- Dodatni protokol 6 - (Trgovina uslugama)

U narednom periodu bi trebali završiti pregovori između CEFTA Strana o Dodatnom protokolu 7 o rješavanju sporova Sporazumu o izmjeni i pristupanju CEFTA Sporazumu, čijim usvajanjem bi se trebao uspostaviti učinkovit mehanizam za rješavanje trgovinskih sporova.

Usvajanjem CEFTA Odluke 1/2021 o prihvatanju EU revidiranih pravila Regionalne konvencije o pan-evro-mediteranskim preferencijalnim pravilima o porijeklu i provedbom procedure u Bosni i Hercegovini, ova pravila se između Bosne i Hercegovine i CEFTA Strana primjenjuju od 1. februara 2023. godine.

Sve informacije, kao i pravni dokumenti postavljeni su na web stranicu <https://cefta.int/>.

Akcioni plan 2021-2024 za Zajedničko regionalno tržište za Zapadni Balkan

Svi procesi u okviru CEFTA 2006 Sporazuma dio su Akcionog plana 2021-2024 za Zajedničko regionalno tržište za Zapadni Balkan. Većina aktivnosti se implementira u rokovima, izuzimajući aktivnosti u COVID periodu. Potrebno je ubrzano provesti aktivnosti koje su u zastoju iz CRM AP 2021-2024.

U toku je priprema novog Akcionog plana za Zajedničko regionalno tržište za period 2025-2028.

6.2 Robna razmjena BiH sa zemljama – potpisnicama CEFTA-e

Tabela 15. - Uporedni pregled robne razmjene BiH sa CEFTA-om

Mil. KM

OPIS	I-III 2020	I-III 2021	I-III 2022	I-III 2023	I-III 2024	Index 2024/2023
IZVOZ	397,74	473,90	803,64	849,06	606,50	71,43
UVOZ	500,73	529,73	781,29	745,20	743,33	99,75
ROBNA RAZMJENA	898,47	1.003,63	1.584,93	1.594,26	1.349,83	84,67
TRGOVINSKI BILANS	-102,99	-55,83	22,34	103,86	-136,83	-
POKRIVENOST	79,43%	89,46%	102,86%	113,94%	81,59%	

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

U periodu I-III 2024. godine ukupan **izvoz** BiH u CEFTA-u iznosio je 606,50 miliona KM, što je za 242,56 miliona KM manje u odnosu na isti period 2023. godine i predstavlja pad od 28,57%.

U posmatranom periodu vrijednost **uvoza** iz CEFTA-e iznosila je 743,33 miliona KM, što je za 1,87 miliona KM manje u odnosu na isti period 2023. godine i predstavlja pad od 0,25%.

U periodu I-III 2024. godine u robnoj razmjeni sa zemljama CEFTA-e zabilježen je **deficit** u iznosu od 136,83 miliona KM, dok je u istom periodu prethodne godine bio zabilježen **suficit** u vrijednosti od 103,86 miliona KM.

Pokrivenost uvoza izvozom sa CEFTA-om, u periodu I-III 2024. godine je 81,59% i manja je za 32,35% u odnosu na pokrivenost u istom periodu 2023. godine. Razlog značajnog smanjenja pokrivenosti uvoza izvozom sa zemljama CEFTA-e je veliki pad izvoza u odnosu na pad uvoza.

Tabela 16. - Robna razmjena po zemljama potpisnicama **CEFTA-e**

KM

Zemlja	I-III 2023		I-III 2024		Index
	IZVOZ	Učešće	IZVOZ	Učešće	
ALBANIJA	8.992.028,04	1,06%	9.214.848,69	1,52%	102,48
CRNA GORA	186.721.285,46	21,99%	139.209.967,78	22,95%	74,55
KOSOVO	29.432.175,50	3,47%	21.653.417,91	3,57%	73,57
MOLDAVIJA	3.094.650,23	0,36%	1.067.401,17	0,18%	34,49
SJEVERNA MAKEDONIJA	40.011.431,38	4,71%	41.578.577,07	6,86%	103,92
SRBIJA	580.808.483,98	68,41%	393.772.688,44	64,93%	67,80
Ukupno CEFTA	849.060.054,59	100,00%	606.496.901,06	100,00%	71,43
Zemlja	UVOZ	Učešće	UVOZ	Učešće	Index
ALBANIJA	9.695.952,32	1,30%	11.932.846,57	1,61%	123,07
CRNA GORA	25.084.659,86	3,37%	23.528.436,64	3,17%	93,80
KOSOVO	6.103.424,29	0,82%	6.302.598,57	0,85%	103,26
MOLDAVIJA	1.481.511,12	0,20%	1.833.161,93	0,25%	123,74
SJEVERNA MAKEDONIJA	49.132.508,00	6,59%	55.963.315,28	7,53%	113,90
SRBIJA	653.699.046,36	87,72%	643.768.741,96	86,61%	98,48
Ukupno CEFTA	745.197.101,95	100,00%	743.329.100,95	100,00%	99,75
Zemlja	TRGOVINSKI BILANS		Index		
	I-III 2023	I-III 2024			
ALBANIJA	-703.924,28	-2.717.997,88	386,12		
CRNA GORA	161.636.625,60	115.681.531,14	71,57		
KOSOVO	23.328.751,21	15.350.819,34	65,80		
MOLDAVIJA	1.613.139,11	-765.760,76	-		
SJEVERNA MAKEDONIJA	-9.121.076,62	-14.384.738,21	157,71		
SRBIJA	-72.890.562,38	-249.996.053,52	342,97		
Ukupno CEFTA	103.862.952,64	-136.832.199,89	-		

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

* Ovaj naziv ne prejudicira status Kosova i u skladu je sa Rezolucijom 1244 SB UN i odlukom Međunarodnog suda pravde o kosovskoj deklaraciji o nezavisnosti

U periodu I-III 2024. godine u ukupnom izvozu u zemlje CEFTA-e (606,50 miliona KM), Srbija ostvaruje najveće učešće od 64,93% (393,77 miliona KM), a Crna Gora učestvuje sa 22,95%

(139,21 milion KM). Navedene zemlje zajedno učestvuju sa 87,88% u ukupnom bh. izvozu u zemlje potpisnice CEFTA-e.

U istom periodu, od zemalja CEFTA-e, rast izvoza zabilježen je u Sjevernu Makedoniju (3,92%) i u Albaniju (2,48%), dok je pad izvoza zabilježen u ostale zemlje CEFTA-e. Najveći doprinos na pad izvoza u zemlje CEFTA-e ima pad izvoza u Srbiju od 32,30% i u Crnu Goru 25,45%.

U periodu I-III 2024. godine u ukupnom uvozu iz zemalja CEFTA-e (743,33 miliona KM), najveće učešće ostvaruje Srbija sa 86,61% (643,77 miliona KM).

U posmatranom periodu, zabilježen je najveći pad uvoza iz Srbije 1,52% i iz Crne Gore 6,20%, dok je iz ostalih zemalja zabilježen rast.

Najveći deficit, u robnoj razmjeni sa zemljama CEFTA-e, BiH bilježi sa Srbijom od 250,00 miliona KM, dok je najveći suficit zabilježen sa Crnom Gorom od 115,68 miliona KM.

Pored Crne Gore, zabilježen je suficit u robnoj razmjeni BiH sa Kosovom* (15,35 miliona KM).

U robnoj razmjeni BiH sa Moldavijom u periodu I-III 2024. godine zabilježen je deficit u vrijednosti od 765,76 hiljada KM, dok je u istom periodu prošle godine bio zabilježen suficit.

**Ovaj naziv ne prejudicira status Kosova i u skladu je sa Rezolucijom 1244 SB UN i odlukom Međunarodnog suda pravde o kosovskoj deklaraciji o nezavisnosti.*

6.3 Robna razmjena sa zemljama CEFTA-e po tarifnim brojevima (TB)

Tabela 17. - Struktura BiH izvoza u zemlje CEFTA-e po TB

Mil.KM

TB	OPIS	I-III 2020	I-III 2021	I-III 2022	I-III 2023	I-III 2024	Učešće 2024	Index 2024/2023
2716	Električna energija	64,03	97,52	250,83	229,26	111,74	18,42%	48,74
7213	Toplo valjana žica od željeza ili nelegiranog čelika u nepravilno (labavo) namotanim kolutima:	21,40	35,57	40,13	54,61	28,03	4,62%	51,32
4407	Drvo obrađeno po dužini piljenjem, debljine veće od 6 mm:	15,94	18,59	25,10	26,58	26,09	4,30%	98,16
2704	Koks i polukoks od kamenog uglja, mrkog uglja ili treseta, aglomerirani ili ne; retortni ugalj:	45,45	37,48	104,50	72,62	21,47	3,54%	29,57
7308	Željezne ili čelične konstrukcije i dijelovi konstrukcija	10,82	16,78	24,81	27,19	21,42	3,53%	78,78
Ukupno (1-5)		157,63	205,94	445,37	410,25	208,74	34,42%	50,88
Ostalo		240,11	267,96	358,27	438,81	397,76	65,58%	90,64
Ukupan izvoz u zemlje CEFTA-e		397,74	473,90	803,64	849,06	606,50	100,00%	71,43

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

U periodu I-III 2024. godine, **Bosna i Hercegovina je najviše izvozila u zemlje CEFTA-e električnu energiju (TB 2716) u vrijednosti od 111,74 miliona KM sa učešćem od 18,42%, zatim toplo valjanu žicu (TB 7213) u vrijednosti od 28,03 miliona KM sa učešćem od 4,62%, obrađeno drvo (TB 4407) u vrijednosti od 26,09 miliona KM sa učešćem od 4,30%, te koks i polukoks (TB 2704) u vrijednosti od 21,47 miliona KM sa učešćem od 3,54%.**

Najveći doprinos na pad izvoza u zemlje CEFTA-e ima pad izvoza električne energije (51,26%), zatim pad izvoza koksa i polukoksa od kamenog uglja, mrkog uglja (70,43%), te pad izvoza toplo valjane žice (48,68%).

Najveći **pad izvoza u zemlje CEFTA-e** u periodu I-III 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine zabilježen je kod:

- šipki od željeza ili nelegiranog čelika (TB 7214) u vrijednosti od 8,85 miliona KM i pad od 78,11%;
- koksa i polukoksa od kamenog uglja, mrkog uglja (TB 2704) u vrijednosti od 21,47 miliona KM i pad od 70,43%;
- karbonata, peroksikarbonata (TB 2836) u vrijednosti od 2,66 miliona KM i pad od 70,04%;
- vještačkog korunda (TB 2818) u vrijednosti od 803,80 hiljada KM i pad od 67,67%.

Najveći **rast izvoza u zemlje CEFTA-e** u periodu I-III 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine zabilježen je kod:

- kukuruza (TB 1005) – 1,45 miliona KM i rast za 172 puta;
- poluprovodničkih elemenata (TB 1001) – 2,24 miliona KM i rast od 14 puta;
- neelektričnih industrijskih i laboratorijskih peći i rečnih, (TB 2701) – 2,83 miliona KM i rast od 11 puta.

U posmatranom periodu zabilježen je izvoz motornih vozila za posebne namjene (TB 8705) u vrijednosti od 841,21 hiljadu KM, dok u istom periodu prethodne godine nije zabilježen izvoz ovih proizvoda u zemlje CEFTA-e.

Tabela 18. - Struktura BiH uvoza iz zemalja CEFTA-e po TB

Mil.KM

TB	OPIS	I-III 2020	I-III 2021	I-III 2022	I-III 2023	I-III 2024	Učešće 2024	Index 2024/2023
2710	Naftna ulja i ulja dobivena od bitumenskih minerala, osim sirovih	51,07	64,91	125,67	44,42	65,85	8,86%	148,26
1005	Kukuruz	16,18	16,26	19,94	27,27	26,35	3,54%	96,62
1905	Hljeb, peciva, kolači, keksi i ostali pekarski proizvodi sa sadržajem kaka a ili bez kaka a; hostije	18,11	17,34	20,09	25,08	26,12	3,51%	104,14
7208	Toplo valjani pljosnati proizvodi od željeza ili nelegiranog čelika širine 600 mm ili veće, koji nisu platirani niti prevučeni	10,25	15,61	35,11	29,34	23,07	3,10%	78,63
2402	Cigare, cigarilosi i cigarete od duhana ili zamjena duhana	12,46	11,14	9,68	16,09	20,80	2,80%	129,22
Ukupno (1-5)		108,06	125,26	210,50	142,20	162,18	21,82%	114,05
Ostalo		392,67	404,47	570,80	603,00	581,15	78,18%	96,38
Ukupan uvoz iz zemalja CEFTA-e		500,73	529,73	781,29	745,20	743,33	100,00%	99,75

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

U periodu I-III 2024. godine, **Bosna i Hercegovina je najviše uvozila iz zemalja CEFTA-e** naftna ulja, osim sirovih (TB 2710) u vrijednosti od 65,85 miliona KM sa učešćem od 8,86%, kukuruz (TB 1005) u vrijednosti od 26,35 miliona KM sa učešćem od 3,54%, hljeb, peciva i kolače (TB 1905) u vrijednosti od 26,12 miliona KM i učešće od 3,51%, te toplo valjane pljosnate proizvode od željeza ili nelegiranog čelika (TB 7208) u vrijednosti od 23,07 miliona KM i učešće od 3,10%.

Najveći **pad uvoza iz zemalja CEFTA-e**, u periodu I-III 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine, zabilježen je kod:

- šipki od željeza ili nelegiranog čelika samo kovane (TB 7214) u vrijednosti od 1,37 miliona KM i pad od 90,14%;
- toplo valjane žice od željeza ili nelegiranog čelika (TB 7213) u vrijednosti od 2,55 miliona KM i pad od 75,29%;
- živih goveda (TB 0102) u vrijednosti od 968,45 hiljada KM i pad od 74,60%
- električne energije (TB 2716) u vrijednosti od 12,42 miliona KM i pad od 71,04%.

Najveći **rast uvoza iz zemalja CEFTA-e**, u periodu I-III 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine zabilježen je kod:

- aluminija u sirovim oblicima (TB 7601) – 9,27 miliona KM i rast veći za 281 put;
- šećera od šećerne trske (TB 1701) – 4,12 miliona KM i rast veći za 18 puta;
- acikličkih alkohola (TB 2905) – 984,35 hiljada KM i rast veći za 13 puta;
- bakrene žice (TB 7408) – 9,01 milion KM i rast veći za 9 puta.

U posmatranom periodu zabilježen je uvoz ulja od repice ili od gorušice (TB 1514) u vrijednosti od 2,72 miliona KM i uvoz sjemena uljane repice (TB 1205) u vrijednosti od 1,76 miliona KM, dok u istome period prethodne godine nije zabilježen uvoz ovih proizvoda iz zemalja CEFTA-e.

7. ROBNA RAZMJENA SA POTPISNICAMA SPORAZUMA EFTA-e

Sporazum o slobodnoj trgovini između BiH i članica EFTA sporazuma (Švajcarska, Lihtenštajn, Norveška i Island), potpisan je 24. juna 2013. godine, a stupio na snagu 1. januara 2015. godine.

Ovim sporazumom u potpunosti je liberalizovana trgovina dvije strane u oblasti industrijskih i prerađenih poljoprivrednih proizvoda.

S obzirom da države EFTA-e nemaju zajedničku poljoprivrednu politiku, sastavni dio sporazuma su i tri bilateralna sporazuma o poljoprivredi između Bosne i Hercegovine i EFTA zemalja pojedinačno (Švajcarska sa Lihtenštajnom, Norveška i Island), kojim je ugovorena ograničena liberalizacije u trgovini baznim poljoprivrednim proizvodima.

Protokolom o pravilima porijekla, kao sastavnim dijelom Sporazuma, u njegovom izvornom tekstu potpisanom 2013 godine bila je predviđena primjena tzv. „dijagonalne kumulacije“ porijekla, sa izuzetkom osnovnih (baznih) poljoprivrednih proizvoda za koje je bila omogućena primjena samo „bilateralne kumulacije“.

7. Jula 2022. godine potpisane su izmjene i dopune BiH -EFTA Sporazuma o slobodnoj trgovini, koje su stupile na snagu 1. septembra 2023. godine. Pomenutim izmjenama i dopunama Sporazuma omogućena je alternativna pripremljena tzv. “ revidiranih pravila porijekla”, usaglašeni u okviru PEM Konvencije (Pan- Euro-Mediteranska Konvencija), čime je olakšana procedura sticanja statusa robe sa porijeklom, uključujući mogućnost primjene tzv.“ pune kumulacije”.

U međuvremenu, odlukom Zajedničkog Komiteta PEM Konvencije od 07. decembra 2023. godine, pomenuta revidirana pravila porijekla su usvojena, a njihova primjena postaje obavezujuća od 01. januara 2025. godine u trgovini sa zemljama s kojim Bosna i Hercegovina ima zaključene tzv. preferencijalne trgovinske sporazume, uključujući BiH – EFTA Sporazum o slobodnoj trgovini, Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju sa EU, kao i regionalni CEFTA sporazum.

7.1 Robna razmjena BiH po zemljama – potpisnicama EFTA-e

Tabela 19. - Uporedni pregled robne razmjene BiH sa EFTA-om

Mil.KM

OPIS	I-III 2020	I-III 2021	I-III 2022	I-III 2023	I-III 2024	Index 2024/2023
IZVOZ	76,59	77,92	67,65	71,74	70,96	98,92
UVOZ	36,27	33,19	42,63	49,51	55,86	112,82
ROBNA RAZMJENA	112,86	111,11	110,28	121,25	126,82	104,60
TRGOVINSKI BILANS	40,33	44,73	25,02	22,23	15,11	67,96
POKRIVENOST (%)	211,20	234,77	158,68	144,91	127,05	-

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

U periodu I-III 2024. godine Bosna i Hercegovina je izvezla robu u EFTA-u u vrijednosti od 70,96 miliona KM, dok je vrijednost uvoza bila 55,86 milion KM, što je dovelo do suficita od 15,11

miliona KM. U posmatranom periodu zabilježen je pad suficita od 32,04% u odnosu na isti period 2023. godine.

Tabela 20. - Robna razmjena po zemljama potpisnicama EFTA-e

KM

Zemlja	I-III 2023		I-III 2024		Index
	IZVOZ	Učešće	IZVOZ	Učešće	
ISLAND	0,00	0,00%	187.901,76	0,26%	-
LIHTENŠTAJN	7.438,49	0,01%	118.184,01	0,17%	**
NORVEŠKA	7.815.952,70	10,89%	10.930.358,17	15,40%	139,85
ŠVICARSKA	63.916.546,02	89,09%	59.728.414,47	84,17%	93,45
Ukupno EFTA	71.739.937,21	100,00%	70.964.858,41	100,00%	98,92
Zemlja	UVOZ	Učešće	UVOZ	Učešće	Index
ISLAND	86.690,41	0,18%	222.654,79	0,40%	256,84
LIHTENŠTAJN	335.135,84	0,68%	399.625,86	0,72%	119,24
NORVEŠKA	10.729.569,15	21,67%	13.913.836,57	24,91%	129,68
ŠVICARSKA	38.356.290,83	77,48%	41.319.355,76	73,98%	107,73
Ukupno EFTA	49.507.686,23	100,00%	55.855.472,98	100,00%	112,82
Zemlja	TRGOVINSKI BILANS		Index		
	I-III 2023	I-III 2024			
ISLAND	-86.690,41	-34.753,03	40,09		
LIHTENŠTAJN	-327.697,35	-281.441,85	85,88		
NORVEŠKA	-2.913.616,45	-2.983.478,40	102,40		
ŠVICARSKA	25.560.255,19	18.409.058,71	72,02		
Ukupno EFTA	22.232.250,98	15.109.385,43	67,96		

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

**Index je veći od 999.

Preliminarni podaci

Švicarska je najznačajniji vanjskotrgovinski partner BiH, ukoliko posmatramo zemlje članice EFTA-e, njeno učešće u izvozu je 84,17%, a u uvozu 73,98%.

U periodu I-III 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine zabilježen je rast izvoza u Lihtenštajn (preko 999%) i u Norvešku (39,85%), dok je u Švicarsku zabilježen pad izvoza (6,55%).

U posmatranom periodu zabilježen je rast uvoza iz svih zemalja članica EFTA-e.

Bosna i Hercegovina u robnoj razmjeni sa Švicarskom, u periodu I-III 2024. godine bilježi suficit od 18,41 milion KM, što je za 27,98% manje u odnosu na suficit u istom periodu 2023. godine. U periodu I-III 2024. godine u odnosu na isti period prethodne godine, zabilježen je pad deficita u robnoj razmjeni sa Islandom od 59,91% i sa Lihtenštajnom od 14,12%.

7.2 Robna razmjena sa zemljama EFTA-e po tarifnim brojevima (TB)

Tabela 21. - Struktura BiH izvoza u zemlje EFTA-e po TB

Mil.KM

RB	TB	OPIS	I-III 2020	I-III 2021	I-III 2022	I-III 2023	I-III 2024	Učešće 2024	Index 2024/2023
1	9403	Ostali namještaj i njegovi dijelovi	5,35	7,86	8,74	9,79	10,08	14,20%	102,98
2	7308	Željezne ili čelične konstrukcije i dijelovi konstrukcija	4,67	5,69	5,80	8,17	7,73	10,90%	94,66
3	7610	Konstrukcije i dijelovi konstrukcija	1,42	2,06	2,60	1,68	2,92	4,11%	173,97
4	5911	Tekstilni proizvodi i predmeti, za tehničku upotrebu, navedeni u napomeni 8. u ovoj glavi	1,46	1,41	1,99	2,06	2,78	3,92%	134,92
5	3925	Građevinski proizvodi od plastičnih masa, koji nisu pomenuti ili uključeni na drugom mjestu	2,09	1,64	2,81	2,86	2,74	3,86%	95,74
Ukupno (1-5)			14,99	18,68	21,94	24,56	26,26	37,00%	106,90
Ostalo			61,60	59,24	45,71	47,18	44,71	63,00%	94,77
Ukupan izvoz u zemlje EFTA-e			76,59	77,92	67,65	71,74	70,96	100,00%	98,92

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

U periodu I-III 2024. godine, **Bosna i Hercegovina je najviše izvozila u zemlje EFTA-e ostali namještaj i njegove dijelove (TB 9403) u vrijednosti od 10,08 miliona KM sa učešćem od 14,20%, željezne ili čelične konstrukcije (TB 7308) u vrijednosti od 7,73 miliona KM sa učešćem od 10,90%, te konstrukcije i dijelove konstrukcija (TB 9401) u vrijednosti od 2,92 miliona KM sa učešćem od 4,11%.**

Najveći **pad izvoza u zemlje EFTA-e** u periodu I-III 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine zabilježen je kod:

- veza u metraži, u trakama ili motivima (TB 5810) u vrijednosti od 1,01 milion KM i pad od 60,49%;
- voća i orašastih plodova (TB 0811) u vrijednosti od 1,32 miliona KM i pad od 46,28%;
- montažnih zgrada (TB 9406) u vrijednosti 618,47 hiljada KM i pad od 42,81%;
- sjedala (TB 9401) u vrijednosti od 2,23 miliona KM i pad od 38,88%;
- građevinske stolarije (TB 4418) u vrijednosti od 2,16 miliona KM i pad od 30,99%.

Najveći **rast izvoza u zemlje EFTA-e** u periodu I-III 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine zabilježen je kod:

- kontejnera (TB 8609) – 1,36 miliona KM i rast veći za 7 puta;
- poluproizvoda od željeza ili nelegiranog čelila (TB 7207) – 790,79 hiljada KM i rast veći za 7 puta;
- putničkih automobila i drugih motornih vozila (TB 8703) – 709,92 hiljade KM i rast veći za 2 puta.

U period I-III 2024. godine zabilježen je izvoz aluminija u sirovim oblicima (TB 7601) u vrijednosti od 1,60 miliona KM, dok u istom period prošle godine nije zabilježen izvoz ovog proizvoda u zemlje EFTA-e.

Tabela 22. - Struktura BiH uvoza iz zemalja EFTA-e po TB

Mil.KM

RB	TB	OPIS	I-III 2020	I-III 2021	I-III 2022	I-III 2023	I-III 2024	Učešće 2024	Index 2024/2023
1	3004	Lijekovi (osim proizvoda iz tarifnih brojeva 3002, 3005 i 3006)	5,06	3,38	3,30	5,14	4,78	8,56%	93,04
2	3002	Ljudska krv; životinjska krv pripremljena za terapijsku, profilaktičnu ili dijagnostičku upotrebu; antiserumi	5,41	4,54	3,94	2,02	4,23	7,56%	209,25
3	7601	Aluminij u sirovim oblicima	0,42	0,00	7,20	2,38	3,73	6,67%	156,64
4	7901	Cink u sirovim oblicima	2,52	1,65	1,68	2,81	2,14	3,83%	76,12
5	7019	Staklena vlakna (uključujući staklenu vunu) i proizvodi od njih (npr. pređa, "rovings" tkanina)	0,03	0,11	0,30	0,41	1,91	3,43%	462,72
Ukupno (1-5)			13,44	9,68	16,43	12,76	16,79	30,05%	131,54
Ostalo			22,83	23,51	26,20	36,75	39,07	69,95%	106,32
Ukupan uvoz iz zemalja EFTA-e			36,27	33,19	42,63	49,51	55,86	100,00%	112,82

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

U periodu I-III 2024. godine, **Bosna i Hercegovina je najviše uvozila iz zemalja EFTA-e** lijekove, osim proizvoda iz TB 3002, 3005 i 3006 (TB 3004) u vrijednosti od 4,78 miliona KM sa učešćem od 8,56%, ljudsku krv, životinjsku krv (TB 3002) u vrijednosti od 4,23 miliona KM sa učešćem od 7,56%, aluminij u sirovim oblicima (TB 7601) u vrijednosti od 3,73 miliona KM sa učešćem

od 6,67%, te cink u sirovim oblicima (TB 7901) u vrijednosti od 2,14 miliona KM sa učešćem od 3,83%. U posmatranom periodu zabilježen je značajan rast uvoza staklenih vlakana (362,72%) i ljudske krvi, životinjske krvi i antiseruma (109,25%)

Najveći **pad uvoza iz zemalja EFTA-e** u periodu I-III 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine zabilježen je kod:

- pletenih ili heklanih materijala širine veće od 30 cm (TB 6004) u vrijednosti od 605,44 hiljade KM, pad od 40,32%;
- ortopedskih pomagala (TB 9021) u vrijednosti od 554,53 hiljade KM, pad od 34,11%;
- insekticida (TB 3808) u vrijednosti od 1,24 miliona KM, pad od 30,27%;
- cinka u sirovim oblicima (TB 8536) u vrijednosti od 2,14 miliona KM, pad od 23,88%.

Najveći **rasta uvoza iz zemalja EFTA-e**, u periodu I-III 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine, zabilježen je kod:

- odašiljača za radiodifuziju ili televiziju (TB 8525) – 709,77 hiljada KM, dok je u prošloj godini uvoz iznosio 1.026 KM;
- knjigovezačkih mašina i uređaja (TB 8440) – 1,08 miliona KM i rast za 38 puta;
- mašina za štampanje (TB 8443) – 1,69 miliona KM i rast za 24 puta u odnosu na isti period prošle godinu.

8. ROBNA RAZMJENA BIH U SEKTORU POLJOPRIVREDE

Usvajanje Zakona o organizaciji tržišta vina u BiH je najznačajnija aktivnost realizovana u ovom periodu izvještavanja. Nakon što je radna grupa za izradu nacrtu Zakona o organizaciji tržišta vina u BiH usaglasila konačan tekst predmetnog zakona, te su pribavljena mišljenja nadležnih institucija, Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH je uputilo nacrt zakona Vijeću ministara BiH na razmatranje i usvajanje. Prijedlog nacrtu Zakona o organizaciji tržišta vina u BiH je usvojen po hitnom postupku na 10. vanrednoj sjednici Vijeća ministara BiH održanoj 24. avgusta 2023. godine, a potom na 6. hitnoj sjednici Predstavničkog doma i 8. hitnoj sjednici Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH. Novim zakonom utvrđuju se načela organizacije tržišta vina u BiH i preciziraju odredbe o proizvodnji grožđa i vina, sistematski uređuje oblast u vezi sa oznakama porijekla i geografskog porijekla te označavanje, prezentaciju i reklamiranje proizvoda vinarstva, i stavljanje tih proizvoda na tržište, njihov nadzor i kontrolu, uključujući i odredbe o organskim vinima, aromatizovanim vinskih proizvodima i voćnim vinima. Novi zakon omogućava uspostavu Vinogradarsko-vinarskog registra, koji predstavlja osnov za oživljavanje i daljnji razvoj tog sektora u BiH.

Aktivnosti na izradi novog strateškog okvira ruralnog razvoja BiH za period 2023-2027. godina su okončane zaključno sa decembrom 2023. godine. Zajedničkim radom Interresorne komisije za izradu Nacrta Strateškog plana ruralnog razvoja BiH za period 2023-2027. godina i tehničku podršku EU4agri projekta koji implementira UNDP, u saradnji sa MVTEO BiH pripremljen je Nacrt Strateškog plana ruralnog razvoja Bosne i Hercegovine za period od 2023. do 2027. godine- Okvirni dokument (u daljem tekstu: Nacrt SPRR 2023-2027). MVTEO BiH je Nacrt SPRR 2023-2027 uputilo nadležnim institucijama na mišljenja, a po okončanju ove aktivnosti uputiće se na usvajanje Vijeću ministara BiH i Parlamentarnoj skupštini BiH.

Kako bi se zadržao trenutni status po pitanju izvoza mlijeka i mliječnih proizvoda iz BiH u Evropsku uniju, Generalni direktorat za zdravlje i sigurnost hrane Evropske komisije (DG SANTE) je proveo audit mljekarskog sektora u BiH. Audit je proveden s ciljem procjene službenih kontrola u proizvodnji i certifikaciji mlijeka i mliječnih proizvoda koji se izvoze u Evropsku uniju, te kako bi se ustanovilo da se iste provode u skladu sa uslovima jednakim ili ekvivalentnim u Evropskoj uniji. U procjeni sistema službenih kontrola su učestvovali Ured za veterinarstvo BiH, nadležna entitetska ministarstava poljoprivrede, nadležni inspektorati entiteta, kantonalni i opštinski veterinarski inspektori zaduženi za provođenje službenih kontrola u objektima odobrenim za izvoz mlijeka i mliječnih proizvoda u Evropsku uniju, poljoprivredni proizvođači, i predstavnici laboratorija koje vrše kontrolu sirovog mlijeka. Takođe, u toku audita inspeksijski tim DG SANTE je posjetio tri objekta za proizvodnju i preradu mlijeka i mliječnih proizvoda.

Kao odgovor na nestašicu mineralnog đubriva i obezbjeđenje dovoljnih količina za proljetnu i jesenju sjetvu na prijedlog Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH Vijeće ministra BiH je donijelo Odluku o otvaranju privremenih tarifnih kvota pri uvozu mineralnih đubriva. Odlukom se privremeno, a najkasnije do 31. 12. 2023. godine, omogućava bescarinski uvoz ukupno 370.000 tona mineralnih đubriva razvrstanih u sedam tarifnih oznaka.

Aktivno se radilo na ispunjavanju uslova za izvoz crvenog mesa iz BiH na tržište EU. S tim u vezi, na zajedničkom sastanku ministra vanjske trgovine i ekonomskih odnosa sa predstavnicima Ureda za veterinarstvo BiH i nadležnih entitetskih ministarstava su usaglašeni odgovori u vezi referentnosti i kapaciranosti domaćih laboratorija i dostavljeni Evropskoj komisiji. U predstojećem periodu se očekuje da Evropska komisija prihvati odgovor što je dodatni iskorak ka otvaranju evropskog tržišta za plasman crvenog mesa i jačanje konkurentnosti domaćih proizvoda.

Inspeksijski tim Malezije je posjetio BiH s ciljem odobravanja izvoza goveđeg i jagnječeg mesa kandidovanim objektima u Maleziju. S tim u vezi, održani su zajedničkih sastanci inspeksijskog tima sa predstavnicima Ureda za veterinarstvo i drugih nadležnih institucija, a potom je izvršen audit kandidovanih objekata. Malezijsko tržište prepoznato je kao novo tržište za proizvođače i prerađivače mesa iz Republike Srpske i Federacije BiH te je inspeksijska posjeta završni korak u procesu odobravanja izvoza.

Prvi ikada zabilježen slučaj afričke svinjske kuge potvrđen je i na području BiH. Imajući u vidu da afrička svinjska kuga predstavlja ozbiljan rizik za sektor svinjogojstva, populaciju divljih svinja i okolinu u cilju suzbijanja, otkrivanja i sprečavanja širenja ove bolesti sva nadležna tijela u BiH zadužena za poslove veterinarstva su aktivno uključena u sprovođenje propisanih mjera kontrole. Ured za veterinarstvo BiH je obavijestio sve susjedne zemlje o pojavi bolesti, Svjetsku organizaciju za zdravlje životinja (WOAH) i Evropsku Komisiju. Dodatno, formiran je Zajednički centar za kontrolu afričke svinjske kuge u BiH koji aktivno prati epidemiološku situaciju na terenu i u skladu sa tim preduzima sve potrebne mjere po pitanju prevencije, kontrole i suzbijanja ove zarazne bolesti. Ured za veterinarstvo BiH uputio je zahtjev za pomoć Svjetskoj organizaciji za zdravlje životinja (WOAH), Organizaciji za prehranu i poljoprivredu Ujedinjenih nacija (FAO) i Evropskoj komisiji. Obzirom da se radi o bolesti koja ima visok prekogranični uticaj održan je regionalni sastanak predstavnika Ureda veterinarstvo BiH, Uprave za veterinarstvo Republike Hrvatske i Republike Srbije, i predstavnika nadležnih tijela za poslove veterinarstva oba entiteta i Brčko Distrikta BiH. Tema sastanka je bila trenutna epidemiološka situacija po pitanju afričke svinjske kuge u ove tri države, razmjena dostupnih informacija po pitanju afričke svinjske kuge, kao i zajednički pristup rješavanju problema afričke svinjske kuge i traženju međunarodne pomoći.

Kako bi se podržali napori institucija Republike Srpske, Federacije BiH i Brčko Distrikta BiH u suzbijanju i sprečavanju širenja ove zarazne bolesti, te očuvanju postojećih resursa u

svinjogojstvu, Ured za veterinarstvo BiH je uveo mjeru pojačane kontrole na prisustvo afričke kuge svinja prilikom uvoza mesa iz regiona, EU i drugih tržišta.

Vijeće ministara BiH je na prijedlog Agencije za statistiku BiH donijelo Odluku o formiranju Interresorne radne grupe za pripremu Akcionog plana za pripremu, provođenje i diseminaciju rezultata popisa poljoprivrede u Bosni i Hercegovini 2023 – 2026. godine. Usvajanjem navedene odluke su, nakon godina zastoja, pokrenute aktivnosti u pravcu pripreme, provođenja i diseminacije rezultata popisa poljoprivrede. Dodatno, ova aktivnost je iskorak u ispunjavanju prioriteta iz Sporazuma o evropskom partnerstvu koji naglašava kako BiH mora ojačati prikupljanje i obradu poljoprivrednih statističkih podataka u skladu sa standardima i metodologijama EU. Podaci koji će se prikupiti popisom poljoprivrede oslikat će stanje u poljoprivredi u BiH, te omogućiti kreiranje održive poljoprivredne politike i usmjeravanje podrške poljoprivrednoj proizvodnji i njenom razvoju.

U cilju promovisanja i razvoja privrede Bosne i Hercegovine u zemlji i inostranstvu, na prijedlog Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH na 19. sjednici Vijeće ministara BiH je usvojilo Odluku o kriterijima za raspodjelu tekućih grantova odobrenih Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa za podršku sajamskim manifestacijama u zemlji i inostranstvu za 2023. godinu. Donošenjem predmetne Odluke i izvršenjem direktno se pomaže domaćim proizvođačima uključujući i one iz poljoprivredno-prehrambenog sektora iz Republike Srpske i Federacije BiH da promovišu svoje proizvode i time ih lakše plasiraju kako na domaće tako i na strana tržišta. Promocija domaćih proizvoda na BiH tržištu omogućava širu upotrebu i kupovinu kod domaćih potrošača, dok promocija proizvoda na inostranim tržištima putem zajedničkih nastupa BiH firmi na sajmovima pospješuje izvoz, što takođe doprinosi povećanju proizvodnje, povećanju konkurentnosti i smanjenju vanjskotrgovinskog deficita.

Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH i Stalna radna grupa za regionalni ruralni razvoj (SWG RRD) Jugoistočne Evrope bili su domaćini 17. godišnjeg radnog sastanka ministara/šefova delegacija nadležnih za poljoprivredu i ruralni razvoj zemalja Jugoistočne Evrope. Sastanku su pored delegacije Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, učestvovali i delegacije Republike Srpske, Federacije BiH, zatim Albanije, Sjeverne Makedonije, Crne Gore, Srbije, Moldavije, Bugarske, Hrvatske, Njemačke, Mađarske, Slovenije, Gruzije, Češke, Francuske, te predstavnici Evropske komisije i drugih međunarodnih organizacija. Tokom sastanaka razgovarano je o različitim aspektima regionalne saradnje u poljoprivredi i ruralnom razvoju kako bi se ubrzao proces integracije u Evropsku uniju, te unaprjeđenju uloge SWG RRD u implementaciji inicijativa i aktivnosti za saradnju i umrežavanje. Ujedno, ovom prilikom Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH je od Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore preuzelo predsjedavanje Skupštinom SWG-a za 2024. godinu.

Sedmi sastanak Pododbora za poljoprivredu i ribarstvo između Evropske unije i Bosne i Hercegovine održan je 16. 11. 2023. godine putem video-konferencije. Članovi dvije delegacije su razmijenili informacije o trgovini poljoprivrednih proizvoda, ribe i ribljih proizvoda između BiH i EU i konstatovali nastavak pozitivnog trenda u obimu razmjene, ali i da podaci o trgovinskoj bilansi pokazuju kako BiH još uvijek bilježi deficit. Na sastanku se razgovaralo o mjerama podrške poljoprivredi i ruralnom razvoju u cijeloj BiH i postepenom usklađivanju sa zakonodavstvom EU.

Predstavnici BiH su informisali Evropsku komisiju da je pripremljen Nacrt Strateškog plana za ruralni razvoj BiH za period 2023- 2027. Evropska komisija je pozdravila usvajanje Zakon o organizaciji tržišta vina u BiH i pozvala da se što prije usvoje podzakonski akti u cilju implementacije ovog zakona, riješi problem naziva vina koja se preklapaju sa Republikom Hrvatskom i usklade propisi kada je posrijedi zaštita nacionalnih oznaka geografskog porijekla. Od institucija u BiH se, takođe, očekuje preduzimanje daljnjih koraka za pripremu poljoprivrednog popisa, kao i jačanje administrativnih kapaciteta i resursa s ciljem bolje pripremljenosti i postepenog približavanja zajedničkoj poljoprivrednoj politici EU-a. Evropska komisija je upoznala delegaciju BiH sa promjenama zakonodavstva EU u pogledu sigurnosti hrane, veterinarske i fitosanitarne oblasti. Naglašena je potreba donošenja propisa na nivou BiH koji će biti usklađeni sa zakonodavstvom Evropske unije, kao i poboljšanje sistema higijenske, veterinarske i fitosanitarne kontrole i analize hrane, odnosno laboratorijskih kapaciteta i zapošljavanje stručnog osoblja. Članovi BiH delegacije su ukazali na pitanje radnog vremena fitosanitarne inspekcije u Republici Hrvatskoj koje utiče na poljoprivredne proizvođače iz BiH. Na sastanku se razgovaralo i o statusu zdravlja životinja u BiH, naročito u vezi bolesti afričke svinjske kuge, bjesnila i bruceloze, te o kontroli i zaštiti bilja, kao i o ribarstvu i akvakulturi.

Tabela 23. - Usporedni pregled BiH razmjene **poljoprivrednim proizvodima** po regionima -
(mil. KM)

IZVOZ	I-III 2023	I-III 2024	Učešće 2024	Index 2024/2023
EU	100,67	106,63	43,28%	105,91
CEFTA	95,67	105,00	42,62%	109,75
EFTA	4,59	3,01	1,22%	65,59
UoST	8,58	17,25	7,00%	201,20
Ostatak svijeta	25,77	14,46	5,87%	56,13
UKUPNO	235,28	246,36	100,00%	104,71
UVOZ				
EU	549,23	643,04	55,92%	117,08
CEFTA	282,44	304,07	26,44%	107,66
EFTA	1,61	1,18	0,10%	73,21
UoST	36,73	45,65	3,97%	124,28
Ostatak svijeta	140,58	155,92	13,56%	110,91
UKUPNO	1.010,60	1.149,86	100,00%	113,78
TRGOVINSKI BILANS	Index 2024/2023			
EU	-448,56	-536,41	119,59	
CEFTA	-186,77	-199,07	106,58	
EFTA	2,98	1,83	61,48	
UoST	-28,16	-28,40	100,85	
Ostatak svijeta	-114,82	-141,46	123,20	
UKUPNO	-775,32	-903,50	116,53	

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

UoST - Zemlje Ugovora o slobodnoj trgovini (Turska)

Poljoprivredni proizvodi su razvrstani po WTO klasifikaciji

U periodu I-III 2024. godine izvoz poljoprivrednih proizvoda iznosio je 246,36 miliona KM, dok je uvoz poljoprivrednih proizvoda bio 1,15 milijardi KM, te je zabilježen deficit u razmjeni poljoprivrednim proizvodima od 903,50 miliona KM.

U posmatranom periodu u odnosu na isti period 2023. godine, zabilježen je rast izvoza (4,71%), rast uvoza (13,78%), te rast deficita (16,53%).

Pokrivenost uvoza izvozom BiH u razmjeni poljoprivrednim proizvodima iznosila je 21,43% i manja je za 1,86% u odnosu na pokrivenost u istom periodu prethodne godine

Posmatrano po regijama u periodu I-III 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine, rast izvoza poljoprivrednih proizvoda zabilježen je u Tursku od 101,20%, EU 5,91% i u CEFTA-u 9,75%, dok je u EFTA-u zabilježen pad izvoza od 34,41%..

Uvoz poljoprivrednih proizvoda bilježi rast iz svih regiona, osim iz EFTA-e gdje je zabilježen pad uvoza.

Bosna i Hercegovina bilježi deficit u razmjeni poljoprivrednim proizvodima sa EU, CEFTA-om i Turskom, dok sa EFTA-om bilježi suficit.

Tabela 24 - Izvoz najznačajnijih poljoprivrednih proizvoda iz BiH

Mil.KM

RB	HS 6	OPIS	I-III 2023	I-III 2024	Učešće 2024	Index 2024/2023
1	151219	Ulje od sjemena suncokreta ili šafranike, za tehničke ili industrijske svrhe	26,64	21,32	8,65%	80,0
2	040120	Mlijeko i pavlaka, sa sadržajem masti većim od 1%, ali ne većim od 6% po masi	18,11	20,61	8,36%	113,8
3	160232	Ostali pripremljeni ili konzervisani proizvodi, od kokoši vrste Gallus domesticus:	14,45	14,48	5,88%	100,2
4	081120	Maline, kupine, dudovi (murve), loganske bobice, crne, bijele i crvene ribizle i ogrozdi	12,07	14,16	5,75%	117,3
5	220210	Vode, uključujući mineralne vode i gazirane vode, sa dodatim šećerom	7,06	11,67	4,74%	165,3
6	190531	Slatki keksi	10,18	10,75	4,36%	105,6
7	190532	Vafli i oblatne	9,40	10,30	4,18%	109,5
8	190590	Hljeb bez kvasca, hostije, keksi	5,38	7,37	2,99%	137,0
9	210690	Ostali prehrambeni proizvodi – sirupi (laktozni, izoglukočni, glukozbi, voćni)	4,35	6,61	2,68%	152,0
10	110100	Brašno od pšenice ili suražice	3,30	5,80	2,35%	175,7
Ukupno (1-10)			110,95	123,06	49,95%	110,9
Ostalo			124,33	123,30	50,05%	99,2
UKUPNO			235,28	246,36	100,00%	104,7

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

Poljoprivredni proizvodi su razvrstani po WTO klasifikaciji

U periodu I-III 2024. godine BiH je od poljoprivrednih proizvoda najviše izvozila ulje od sjemena suncokreta ili šafranike, za tehničke ili industrijske svrhe (1512 19) u vrijednosti od 21,32 miliona KM i bilježi pad od 19,99%, mlijeko i pavlaku (0401 20) u vrijednosti od 20,61 milion

KM i bilježi rast od 13,75%, zatim ostale pripremljene ili konzervisane proizvode, od kokoši vrste Gallus domesticus (1602 32) u vrijednosti od 14,48 miliona KM i bilježe rast od 0,18%, te maline, kupine (TB 0811 20) u vrijednosti od 14,16 miliona KM i bilježe rast od 17,32%.

Tabela 25 - Uvoz najznačajnijih poljoprivrednih proizvoda u BiH

Mil.KM

RB	HS 6	OPIS	I-III 2023	I-III 2024	Učešće 2024	Index 2024/2023
1	210690	Ostali prehrambeni proizvodi – sirupi (laktozni, izoglukočni, glukozbi, voćni)	56,46	72,04	6,27%	127,6
2	020120	Goveđe meso, svježe ili rashlađeno -ostali komadi sa kostima	45,92	57,97	5,04%	126,3
3	220300	Pivo dobijeno od slada	31,08	30,20	2,63%	97,2
4	230990	Ostali preparatii za prehranu životinja	30,41	29,44	2,56%	96,8
5	240220	Cigarete koje sadrže duhan	26,81	28,67	2,49%	107,0
6	220210	Vode, uključujući mineralne vode i gazirane vode, sa dodatim šećerom	24,48	28,58	2,49%	116,8
7	090111	Kafa, nepržena sa kofeinom	26,62	27,69	2,41%	104,0
8	180690	Ostali proizvodi od čokolade	24,63	26,48	2,30%	107,5
9	040690	Ostali sir	17,76	26,29	2,29%	148,0
10	100199	Ostala pšenica i suražica	25,19	25,57	2,22%	101,5
Ukupno (1-10)			309,36	352,94	30,69%	114,1
Ostalo			701,24	796,92	69,31%	113,6
UKUPNO			1.010,60	1.149,86	100,00%	113,8

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

Poljoprivredni proizvodi su razvrstani po WTO klasifikaciji

Bosna i Hercegovina je, od poljoprivrednih proizvoda, u periodu I-III 2024. godine, najviše uvozila ostale prehrambene proizvode – sirupe (2106 90) u vrijednosti od 72,04 miliona KM i bilježe rast od 27,59% u odnosu na isti period 2023. godine, komade goveđeg mesa sa kostima (0201 20) u vrijednosti od 57,97 miliona i bilježi rast od 26,25%, zatim pivo dobijeno od slada (2203 00) u vrijednosti od 30,20 miliona KM i bilježi pad od 2,84%, te ostale preparate za prehranu životinja (TB 2309 90) u vrijednosti od 29,44 miliona KM i pad od 3,17%.

STATISTIČKI DODATAK

Prilog 1

Izvoz iz BiH po zemljama EU

KM

R. br.	ZEMLJA	I-III 2023		I-III 2024		INDEX
		Vrijednost	Učešće	Vrijednost	Učešće	
1	NJEMAČKA	701.315.760,20	21,65%	634.842.130,69	21,99%	90,52
2	HRVATSKA	688.771.504,40	21,26%	594.012.871,84	20,57%	86,24
3	AUSTRIJA	445.042.618,57	13,74%	380.789.103,15	13,19%	85,56
4	SLOVENIJA	353.196.669,56	10,90%	338.004.789,45	11,71%	95,70
5	ITALIJA	380.777.023,42	11,75%	309.821.725,99	10,73%	81,37
6	NIZOZEMSKA (HOLANDIJA)	109.591.650,18	3,38%	116.162.487,62	4,02%	106,00
7	FRANCUSKA	87.709.459,17	2,71%	90.269.843,53	3,13%	102,92
8	POLJSKA	64.154.316,93	1,98%	63.286.692,47	2,19%	98,65
9	MAĐARSKA	81.984.349,51	2,53%	63.102.389,74	2,19%	76,97
10	SLOVAČKA	47.360.504,84	1,46%	62.250.354,54	2,16%	131,44
11	ČEŠKA	61.433.567,79	1,90%	57.067.106,36	1,98%	92,89
12	RUMUNIJA	55.355.874,06	1,71%	33.397.355,31	1,16%	60,33
13	ŠVEDSKA	31.254.714,83	0,96%	26.388.877,02	0,91%	84,43
14	BELGIJA	30.238.786,93	0,93%	24.779.323,06	0,86%	81,95
15	BUGARSKA	24.227.012,87	0,75%	24.403.087,40	0,85%	100,73
16	ŠPANIJA	16.836.533,68	0,52%	19.306.435,00	0,67%	114,67
17	LITVANIJA	21.081.089,39	0,65%	18.764.305,67	0,65%	89,01
18	DANSKA	13.100.120,16	0,40%	13.814.141,10	0,48%	105,45
19	GRČKA	4.836.671,89	0,15%	6.313.822,18	0,22%	130,54
20	PORTUGAL	5.274.527,51	0,16%	3.091.613,00	0,11%	58,61
21	FINSKA	2.745.843,06	0,08%	2.073.906,79	0,07%	75,53
22	LUKSEMBURG	10.161.316,75	0,31%	1.448.263,35	0,05%	14,25
23	LATVIJA (LETONIJA)	873.344,80	0,03%	1.302.144,86	0,05%	149,10
24	IRSKA	279.888,48	0,01%	1.277.375,70	0,04%	456,39
25	ESTONIJA	984.460,66	0,03%	739.615,19	0,03%	75,13
26	CIPAR	438.365,74	0,01%	515.237,84	0,02%	117,54
27	MALTA	466.539,73	0,01%	57.867,19	0,00%	12,40
Ukupno EU		3.239.492.515,11	100,00%	2.887.282.866,04	100,00%	89,13

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

Uvoz u BiH po zemljama EU

KM

R. br.	ZEMLJA	I-III 2023		I-III 2024		INDEX
		Vrijednost	Učešće	Vrijednost	Učešće	
1	ITALIJA	896.053.229,29	23,02%	921.868.210,52	22,69%	102,88
2	NJEMAČKA	765.083.673,84	19,66%	857.833.492,94	21,11%	112,12
3	HRVATSKA	530.600.196,58	13,63%	420.557.710,46	10,35%	79,26
4	SLOVENIJA	267.874.897,89	6,88%	267.362.612,76	6,58%	99,81
5	AUSTRIJA	246.731.629,99	6,34%	241.284.251,68	5,94%	97,79
6	POLJSKA	222.399.707,62	5,71%	239.487.032,37	5,89%	107,68
7	MAĐARSKA	151.729.309,46	3,90%	147.536.480,13	3,63%	97,24
8	FRANCUSKA	126.875.494,99	3,26%	143.502.177,66	3,53%	113,10
9	ČEŠKA	122.702.081,24	3,15%	123.410.042,00	3,04%	100,58
10	BUGARSKA	31.831.486,63	0,82%	116.610.349,96	2,87%	366,34
11	NIZOZEMSKA (HOLANDIJA)	97.303.170,24	2,50%	114.468.382,68	2,82%	117,64
12	ŠPANIJA	84.333.518,66	2,17%	89.242.716,61	2,20%	105,82
13	RUMUNIJA	61.842.002,70	1,59%	67.491.056,29	1,66%	109,13
14	SLOVAČKA	56.377.193,85	1,45%	63.007.193,86	1,55%	111,76
15	BELGIJA	54.157.979,97	1,39%	61.470.078,47	1,51%	113,50
16	GRČKA	56.687.859,62	1,46%	55.985.027,84	1,38%	98,76
17	ŠVEDSKA	35.486.504,46	0,91%	38.184.557,36	0,94%	107,60
18	DANSKA	22.429.172,66	0,58%	28.633.197,98	0,70%	127,66
19	IRSKA	21.072.010,51	0,54%	23.380.644,62	0,58%	110,96
20	PORTUGAL	9.902.130,60	0,25%	12.073.650,20	0,30%	121,93
21	FINSKA	15.710.079,83	0,40%	11.043.922,02	0,27%	70,30
22	LITVANIJA	4.947.918,83	0,13%	6.618.090,15	0,16%	133,76
23	LATVIJA (LETONIJA)	3.207.018,69	0,08%	5.503.501,35	0,14%	171,61
24	MALTA	2.828.501,90	0,07%	2.437.087,31	0,06%	86,16
25	LUKSEMBURG	2.167.890,33	0,06%	2.290.199,41	0,06%	105,64
26	ESTONIJA	1.475.684,33	0,04%	1.268.524,14	0,03%	85,96
27	CIPAR	297.468,70	0,01%	499.267,50	0,01%	167,84
Ukupno EU		3.892.107.813,41	100,00%	4.063.049.458,27	100,00%	104,39

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci